

Hind 19 krooni

HEA LAPS

JA TEMA SÕBRAD JA SUGULASED

Postritel:
Green Day
Nele-Liis Vaiksoo
ja Bert Pringi

Tuleviku
Talinn
Kuidas joonistada
Buratinot?

Kes oli
GEORG OTS?
Kunstnikust
kuningannast

Noorte
loodusfotod

<http://kommikas-kalev.ee/healaps/>

AJAVEERG

On mardi-, kadrikuu meil siin november nagu alati. Muist meist võib öelda: *halloween*, muist kõrvitsast teeb salati... Muist muud ei teeks kui toriseks, et vara saabub öhtutund. Ent tee, mis tõmbus poriseks, teab: oodata on valget lund!

Leelo Tungal

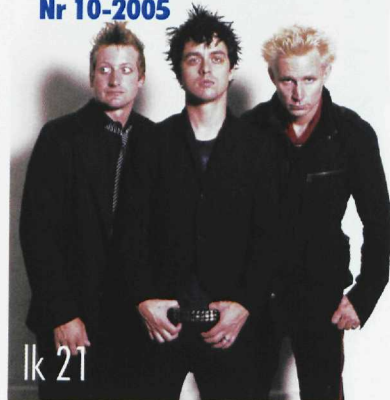
ISADEPÄEVAKS

Vahva sell on minu isa, ta on ikka vapper, visa, ta ei lärma ega kisa ega tööd meil juurde lisa. Lastega ta tegeleb ega voodis vedele. Mere ääres käime ka — ükskord nägin lesta ma! Läksime siis ujuma, pärast pidu pidama. Ratastega käime sõitmas ja ka rattarallil võitmas. Juba kätte jõudis öhtu, aeg on ronida meil põhku!

Gisela Kastein Hiiumaalt

Kes-Mis-Kus?

Nr 10-2005

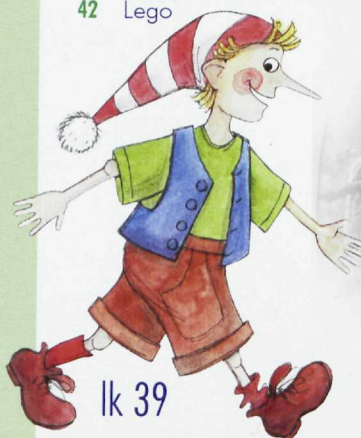

- 2 Ajaveerg
- 3 Karolin Alliksaare, Jaan Kolga, Andrus Noraku värsse
- 4 Oma sulega. Anni Klammer
- 5 Kirjalaps
- 6 Laps ja Loodus 2005
- 7 Võistlusel "Tuleviku Tallinn"
- 8 Aabitsa lugu
- 10 Nukkvõll
- 11 Meie suurmehi. Georg Ots
- 12 Kokkuhoiu- ja naljatest
- 13 Naeru-uss
- 14 Jäätise-hitid
- 15 Mustkunst
- 16 Koolimullid
- 17 I. Tomuski "Vollil on lind"
- 18 Kunstiuudised
- 19 A. Jaaksoo Taani kuningannast
- 21 Poster 1. Green Day
- 22 Poster 2. Nele-Liis Vaiksoo ja Bert Pringi
- 25 Kirjanurk
- 27 Deili Lemsalu reisikiri
- 28 Ristsõna
- 29 OKE! Murekirjad
- 31 K. Kassi "Kaks printsi"
- 33 Suur vahetund
- 34 Barbindus
- 35 Koomiks
- 36 Mis uudist?
- 37 Just Film!
- 38 Kuidas valida lemmikut?
- 39 Kuidas joonistada Buratino?
- 40 Järgehoidja
- 41 Pop. Green Day
- 42 Lego

lk 19

lk 8

lk 39

SÜGISMÕTISKLUS

Suvi on jälle meilt läinud,
värvipotiga ringi on käinud.

Mõttes on pöösad ja puud:
miks lähevad ruttu küll kuud?

Lehed, nüüd hüvasti jätke
ja maapind kaunitl katke.

Kevadel puud teid taas vajavad,
oma elu nad teile rajavad.

Lumel pea lõbus on langeda
taevast alla suure hangena.

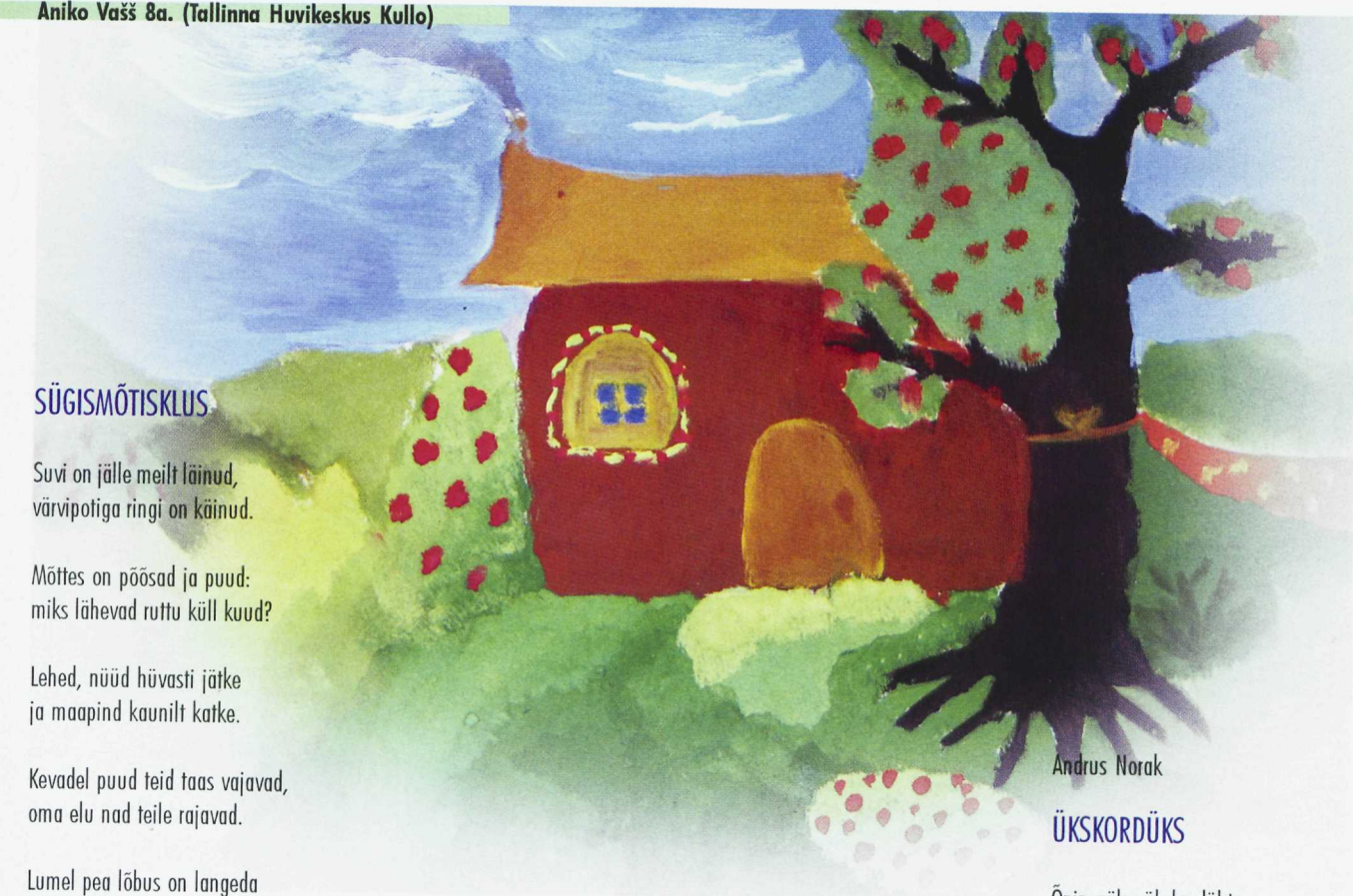
Mari Pent Viluste Põhikoolist

SÜGIS JA NATUKE JÕULE

Käes on oktoobrikuu
ning värviline iga puu.
Õsiti nüüd taevas kuu,
aga päeviti naerul mul suu.
Kõik lehed on maas
ja külmaks läheb taas.
Nüüd kooli kõmbin iga hommik,
mul jalas täpiline kummik.
Sest sügisel ju sajab, arvan ma
ja tusesamad siis on ilmad ka.

Oih, järgmine aastaeg on talv,
ning siis ju valmis olema peab jõulusalm!
Muidu kinke ju ei saa
ning jõuluvana ei tule ka.
Ja ära unusta: kui oled hea laps
siis saad endale glasuuriga
piparkoogi, mis on suur ja paks!

Karolin Alliksaar (8) Laagri koolist

Andrus Norak

ÜKSKORDÜKS

Õpin pähe ükskordühte,
see on korutamistabel.
Ei tea kõike, kuid tean ühte,
muus mind aitab välja tabel.

Tean, et üks kord üks on üks –
olen selle õppind pähe –
ükstaskõik kui palju kordi
(või siis ükstaskõik kui vähe).

Üks kord üks on ikka üks,
üks kord üks jääb ikka üksi.
Ma ei tea veel ükskordühte
kuid tean ükskordühest ühte:

üks kord üks on ikka üks!

**Täname
Kultuuriministeeriumi,
Kultuurkapitali
ja Hasartmängumaksufondi**

EKSIMUS

Tookord ei suutnud ma veel seda mõelda,
et saatus võib mind kodust ära viia.
Eksisamme tegin palju, ema-isa mul meenus
alles siis, kui juba raske oli mul.

Jah, lihtsameelne olin sellel ajal,
ei mul olnud kedagi siis vaja.
Aga nüüd ma alles taipan,
et see kõik ju mind ei aidand,
vaid mu saatusele risti vastu käis.

Mu mõtted viivad sageli nüüd sinna,
et tahan tagasi ma koju minna.
Kuid kas keegi mind seal ootab –
emale ja isale ei julge loota,
sest nii palju olen valu teinud neile.

Jah, tõesti, praegu nõnda ma ju mõtlen,
kuid vahel ei tea ise, mida ütlen.
Aga arvan siiski ühte
ja ka emale ja isale ma ütlen:
kõige kallimaks nad jäänud mulle on!

Jaan Kolga Puiatu Erikooli 5. klassist

ANNI KLAMMER Lääne-Virumaalt

Tere! Olen Anni Klammer Lääne-Virumaalt. Olen 11 aastane ja käin Haljala Gümnaasiumi 5b klassis. Mulle meeldivad väga kassid ja muud elukad, septembrinumbrist lugesite, mis loomad mul on, aga nüüd on üks lisandunud: merisiga. Mul on õde Kristel ja vend Jürgen. Noh, hobideks on mul luuletamine, kirjutamine, lugemine, putukateadus ja muudki. Siin on mõned mu luuletused.

MURU

Muru on nii roheline,
tuul ta ajab kohevile.

Taevas on küll sinine,
aga eal ta ei pinise.

Muru pean ma niitma,
emalt saan siis kiita.
Muru kasvab muidu pikaks,
ega nii ei saa ma rikkaks.

SÜNTESAATOR

Süntesaatori klahve on klöbistada tore,
mu muusikagi sellel pole kole.

Lasen ka niisama lugusid,
vajutan ka väikseid nuppusid.

Otsin laulikuteist laule,
minu muusika ei rauge.
"Saaremaa valssi" natuke oskan,
noote ma ära ei viska.

Vahvad laulud on mul endal,
kuid neil siiski pole hinda.

TAIMESÕDA

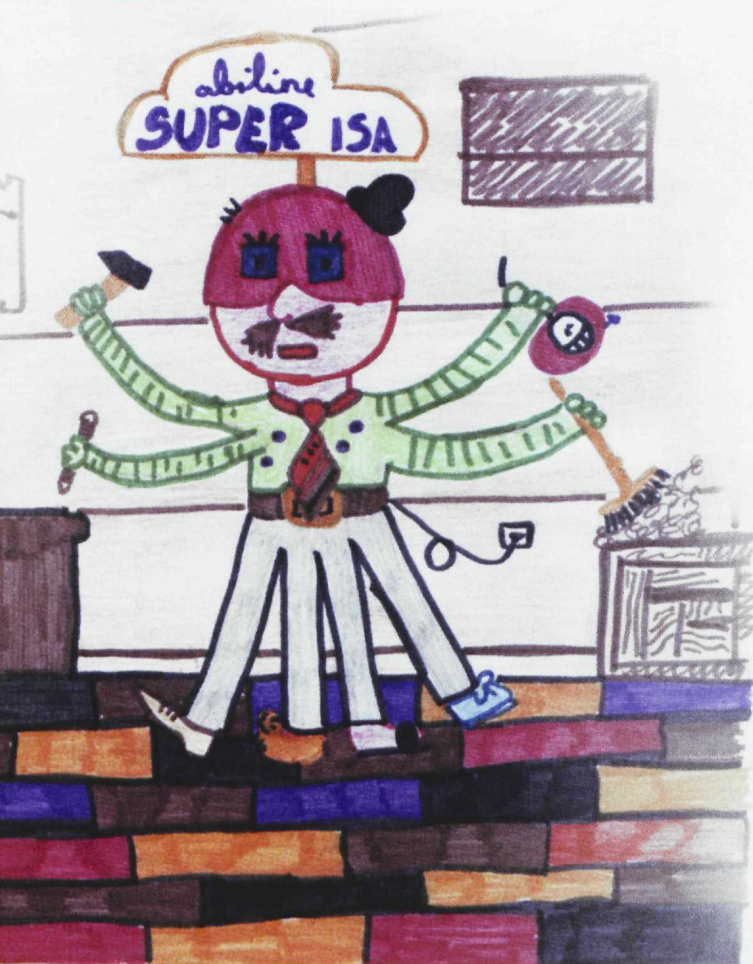
Taimesõjas varu laskemoona,
seda pead sa päris kaugelt tooma.
Laskemoonaks pealsed on,
neid sööb mõnusalt ka troll.

Pommideks on juurikad,
vahelduseks mängi luurekat.
Ära pommiga pihta saa,
valus on sul nii kui naa.

Sa võid mulda krae vahelt leida.
Ettevaatust: vaenlane võib end peita!

Lõhu teise müür ära,
see ei tee väga palju kära.

Sa ei võitnud —
vaenlane on ära sõitnud...

Abiline SUPER-ISA

Super-isa on elektriga töötav robot, kes aitab isa igas olukorras. Tal on neli kummist kätt. Mida rohkem käsi, seda kiiremini saavad tööd valmis.

Super-isa oskab kõike, mida vaja. Ta on ka tark, teab kõike, mida küsitakse. Super-isal pole ühtki probleemi. Minu arust on ta isa parim abiline!

Joonistas ja kirjutas Katrin Jõgi Jõgevalt

Novembri teine pühapäev on isadepäev! Palju õnne kõigile isadele ja nende lähedal seisvatele isikutele!

Peeter Sauter

Tähendus ja sõna

Oli üks sõna ja tal oli tähendus. Tähendus näitas inimestele, mis sõna tähendas. Sõna oli rääkimiseks ja kirjutamiseks. Nad käisid koos. Kui vihma sadas, kõndisid nad ühe vihmavarju all ja kui oli vaja takso võtta, jagasid taksoarve.

Agasõna läks oma tähendusega tülli. Ja see oli vilets lugu. Nagu tülid ikka. Tähdendusele oli hakanud tunduma, et sõna tahab hoopis mõnda teist tähendust.

Tähendus ei tahtnud enam tunda sõna. Ei mõistnud lihtsalt, miks sõna on selline, nagu ta on. Sõna ei tahtnud näha ega kuulda tähendust. "Saana ilma tähenduseta hakkama," otsustas sõna. Ja tükk aega oligi tal päris tore ilma tähenduseta olla. Siis tuli kuidagi tühi tunne.

Inimesed vaatasid ja ei saanud ka aru.

"Leppige ära," ütles neile vaikselt Jaan, aga nad tegid, nagu ei oleks kuulnud.

Tähendusel ja sõnal läksid kõhud tühjaks. Nad läksid kogemata ühel ajal sööklasse boršši sööma. Istusid, sõid boršši, vaatasid teineteisele otsa. "Mis sa vaatad?" küsis sõna. "Ma vaatan, et kas sa võtsid hapukoorega," ütles tähendus. Ja sõna ütles, enne kui ta oleks midagi jõudnud mõelda: "Muidugi hapukoorega."

Sõnal ja tähendusel oli hea meel, et nad omavahel jälle rääkisid, aga välja nad seda ei öelnud. Olid veel tükk aega vait. Enne kui päris ära leppisid.

...

Vahel tahaksin olla jälle väike, minna lasteaeda ja mängida nukunurgas. Et poleks muresid, mis rasked kui äike, et rõõm veel säras mu silmis.

Selles väikeses lapseeas mõtled: miks kaisukaru minuga ei räägi, miks taevas vahel on nii hall, issi, sinna tagasi ma tahaks, sinna jääkski...

Nüüd suureks saanud on minu väike, pehme mömmi, õues enam ei krooksu konn, enam kunagi ma ei näri lutsukommi.

Nüüd mõtlen tihti, et tagasi ma tahaks seda ilusat ja muretut aega. Ei, issi, palun ära pane pahaks, et sind issiks hüüan, meenutades lasteaiaaega.

Fotoaktsioon

"Laps ja Loodus 2005"

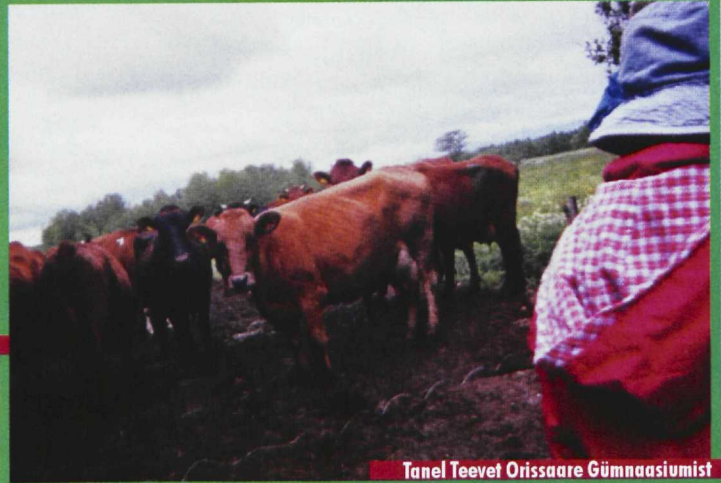
Georg Lohk Raudna Põhikoolist

Agnessa Bressovski Valga Vene Gümnaasiumist

Aivar Adamson Orissaare Gümnaasiumist

Tanel Teevet Orissaare Gümnaasiumist

Liisa Paiste Orissaare Gümnaasiumist

Ranno Miller Raudna Põhikoolist

Loodushariduslik ettevõtmine "Laps ja Loodus" toimus tänavu juba kuudenta aastat. Projektis "Laps ja Loodus" osalevad 1. klassi lapsed mitmetest Eesti koolidest ning alati ka ühest eestikeelsest õppeasutusest väljastpoolt Eestit. Lastele jagatakse ühekordseks kasutamiseks mõeldud AGFA fotoaparaadid ja antakse ülesanne pildistada loodust nii, nagu nemad seda näevad. Hiljem valivad

korraldajad iga lapse piltide seast ühe parima, nõnda moodustub fotonäitus, mis kajastab laste arusaamist loodusest. Sel aastal osalesid: Raudna põhikool (Viljandimaa), Maidla põhikool (Ida-Virumaa), Tallinna Ristiku Põhikool, Prangli põhikool (Harjumaa), Valga Vene Gümnaasium, Orissaare Gümnaasium, Stockholmi Eesti Kool. Kokku said fotoaparaadid 137 last. Projekti suurtoetajaks on alati olnud AGFA (Olympus Eesti).

Tuleviku Tallinn

On täiesti tavaline esmaspäeva hommik, tilluke tehispäike särab linna ümbritseva klaaskupli all. Pargi kõlaritest kostub linnulaulu, mida pargi omanik veel täiuslikuma idüllil saavutamiseks laseb lindilt mängida. Linde endid saab tänapäeval näha vaid loomaaias, sest kui viimased tiivakandjad ei oleks kokku kogutud, oleksid nad aastatetaguse saastatuse tõttu täiesti välja surnud.

Samal ajal, kui üks armastajapaar peatub Kadrioru pargis tiigi ääres, et imetleda seal ujuvaid tehisvesiroose, ärkab ühes täiesti tavalises majas, täiesti tavalises korteris üks täiesti tavaline inimene. A15 avab silmad, haigutab ning sirutab kätte nupuni. Nupuvajutuse järel sööstab kohale tema robotist koduperenaine (kes on ka muide täiesti tavaline) kuuma kohvi ja hommikumantliga. A15 laseb koduperenaisel praadida endale hommikueineks mune singiga (nagu tavaliselt) ning hakkab tööle minekuks valmistuma. Enne WC-sse minekut joob ta oma kohvi lõpuni ja astub rōdule nagu igal hommikul. Ta imetleb tehisõunapuude tehisõisi oma aias ning tehisroosidest tulev parfüümihõng teeb tal tuju suisa heaks.

A15 riietub, meigib end, sööb, ja siis astubki majast välja, sisetades enne veel koduperenaisele paar käsklust.

Ka temani kostab pargikõlaritest lastavat linnulaulu ning rōõmsalt vilistades sammub ta energiliselt tööle. Täna töötab tulla hea päev.

Umbes kella viie paiku astub ta välja kontorist, kus ta töötab, ning veidi raske südamega seab sammud vanadekodusse. A15-l pole täna tõesti tuju kuulata, kuidas ta vanaisa hakkab meenutama, mida tema isa oli talle rääkinud endisest Tallinnast, sellest ammusel ajal, kui võimul oli veel Res Publica ja presidendiks Arnold Rüütel.

“Jajah, eks ta ole,” vastab ta vanaisa meenutustele ajast, mil rohi oli rohelisem, klaaskuplit polnud ja linnud laulsid.

Ta ei suuda mõista, mis on tehismurul viga, miks vanaisa ei suuda klaaskupli all elada ning miks ta igatseb tagasi vanu tolmuseid ja auklikke asfaltteid. Milleks kellelegi ehtsate lindude laul, kui kõlaritest kostab samasugune siristamine?

Tänapäeval on ju kõik nii mugav, inimesed on rikkad, teed soovijatele lahti. A15 oli kuulnud ükskord, et oli olnud aeg, mil inimesed kasutasid liikumiseks hobust. Kohutav! Tänapäeval lihtsalt astud klaaslifiti, vajutad nupule ja mõne minuti pärast oledki kohal. Miks igatseda tagasi aega, mil pidid raiskama aega autoga ummikutes seismisele, poejärjekorras olemisele? Tehnika areng on võibolla inimesi tuumemaks, mugavamaks ning ükskõiksemaks muutnud. Mis siis?

Valgest moodsast vanadekodust väljudes jääb A15 seisma ning vaatab seda linna, kus ta on sündinud, kasvanud ja elanud – vana armsat Tallinna.

Ta imetleb säravvalgeid pilvelõhkujaid, igal pool “kasvavaid” tehispuid, inimesi sõidutavaid klaaslifte, millel pole mitte ühtki näpujälge, kuulatab linnulaulu, mis kostab kõlaritest, hingab sõõmu värsket õhku ning astub klaaslifiti. Tema meelest on see linn lihtsalt täiuslik.

Kodus ootab teda ees soe maitsev vitamiiniküllane rasvavaba lõunasöök. A15 tunneb jälle,

et tegi õigesti, kui ostis oma robotist koduperenaise eriti hea kodandusprogrammiga. Täna aga ei lähe A15-l vanaisa jutt ühest kõrvast sisse ja teisest välja nagu tavaliselt, vaid jääb teda painama.

Ta seab sammud vanalinna poole, millest on tehtud suur muuseum. Seal elavad need inimesed, kes ei soovi vanadest kommetest ning tingimustest loobuda.

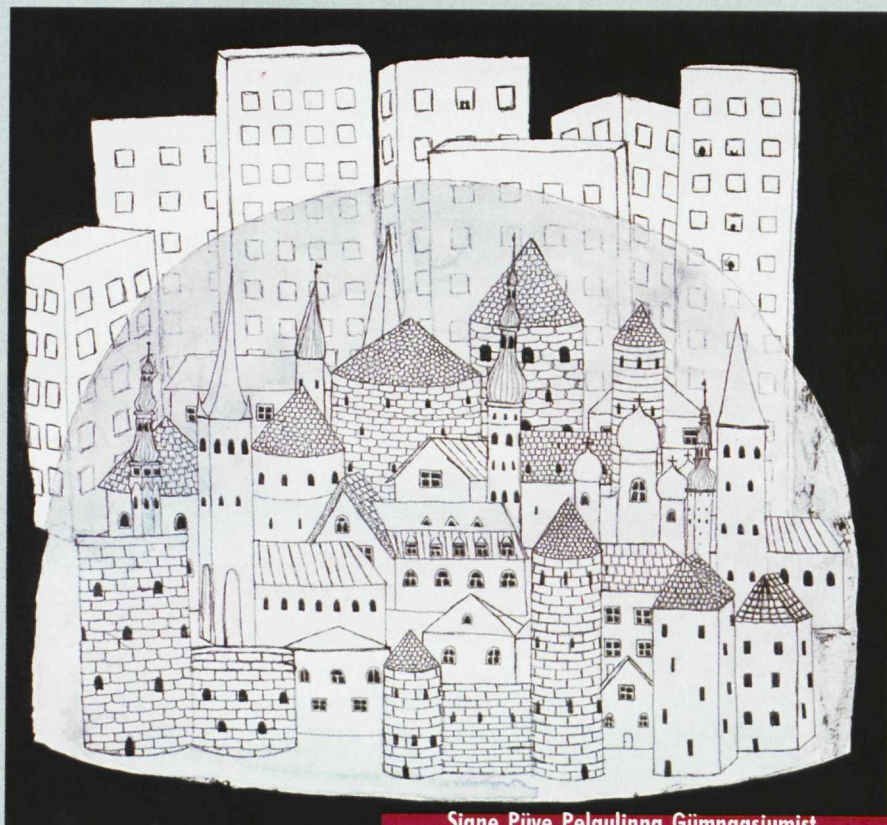
Kummalisel kombel tunneb A15 end täna siin väga koduselt, mis sellest, et õhk on heitgaasidest paks, puud on elusad, tema pea kohal särab ehtne päike ning ta hingab tavalist, mitte filtritega puhastatud õhku. Kõik tundub kuidagi tuttav: munakiviteed tänavatel, auklikud asfaltteed ning iidised linnamüürid.

Pea mõtteid täis, väljub ta muuseumist ja jalutab veidi linnatänavatel. Ühtäkki ei mõju ühesugused majad enam nii ilusatena ega kõrged kaubanduskeskused nii ahvatlevatena kui varem. Talle tundub hetkeks, et ta ihkab midagi erinevat, midagi ehtsat, kuid juba paari sekundi pärast väristab ta jubedusega õlgu, astub klaaslifiti ning sõidab koju.

A15 võtab ühe närve rahustava tableti ning tunneb, kuidas ta väga rahulikuks ja uniseks muutub. Hetk enne uinumist jõuab ta veel mõelda, et praegusel Tallinnal pole küll midagi viga. Värske õhk, jõukus, loodus (mis sellest, et tehis – ikkagi loodus!), mugavus ja säravvalged ühesugused pilvelõhkujad ja aedadega eramud on ikka väga südamelähedased ja ilusad.

“Muidugi on Tallinn täiuslik,” mõtleb ta enne, kui vajub sügavasse rahulikku unenägudeta unne.

Lee Rajando,
Gustav Adolfi gümnaasiumi 9.b klass

FORSELIUS JA TA USINAD ÕPILASED

Eesti rahvas peab oma kirjatarkuse eest takkajärgi tänu ütlesma **Bengt Gottfried Forseliusele**. Üle kolmesaja aasta tagasi taipas ta, et eesti maarahvale hariduse andmist tuleb alustada koolmeistrite koolitamisest ja korraliku aabitsa koostamisest. Koolide loomiseks tuli kuningalt luba küsida. Sõitiski siis Forselius 1686.a. kahe õppuri, Ignatsi Jaagu ja Pakri Hansu Jüriga Rootsi. Poiste lugemisõskus avaldas Karl XI-le muljet. Ta andis kummalegi kuld-tukati ja rahvakoolidele rohelise tee.

Etteruttavalt olgu öeldud, et Ignatsi Jaak elas üle Põhjasõja ja katku, ta kasvas üles seitse last, vanem poeg käis Tallinna toomkoolis. Aastaks 1719 oli Ignatsi Jaak Kambjas 600 last lugema õpetanud. Muide, vana kombe kohaselt toodi koolmeistrile lapse lugema õpetamise eest peerge, puid ja vaat õlut. 1736.a.

Ärge sundige neid siis luggema, kui nemmad parrajasta mängivad.

Krista Kumberg

Aabitsa lugu

visitatsiooni ajaks oli Ignatsi Jaak juba 50 aastat Forseliuse viisil lapsi õpetanud.

Sel ajal erines saksa keelereeglitele allutatud eesti kirjakeel olulisel määral kõneldavast keelest. Forselius soovis neid lähendada ja tegi rea kasulikke ettepanekuid, mis kirikunõukogus tagasi lükati. Protokoll jäädvustab karmi kriitika: kas noor studiosus (27.a.) tahab targem olla kui õpetatud saksa grammatikud!? On mõeldamatu talupoegade lohaka hääduse alusel koostatud inetut kirjaviisi kasutama hakata!

Forselius lõi käega, aga oma uuendatud kirjaviisi ja lugemisõpetuse jäädvustas 1685.a. ilmunud aabitsas, mida kahjuks säilinud pole. Säilinud on aabitsad, mis ilmusid peale tema surma aastatel 1694 ja 1698.

OHKAMISPUNKT AABITSASSE!

Toonased aabitsad koosnesid tähestikust, veerimissilpidest ja katekismusest. Neid nimetatigi aabits-katekismusteks. Alles 1845.a.ilmub esimene ilma katekismuseta lugema õpetamise raamat, mis kannab kaanel Aabitsa nime. Seni oli aabitsate pealkirjaks ABD-raamat.

Ilmalikud jutud tulid aabitsasse vaimulike palade kõrvale esimest korda 1795.a. Otto Wilhelm Masingu aabitsas. Need olid väga õpetlikud. Sõnakuulmatusele järgneb raske karistus, aga mitte vanemate poolt, vaid elu ise õpetab! Näiteks Toomas varastab naabri poisilt vedrupeaga noa ja peitis selle põue. Teiste lastega müramise käigus läks aga see varastatud nuga "peast saadik tema kõhu sisse".

Masingu aabitsas on veel mitu asja esimest korda. Esimest korda ehtis kaant pilt õppurist, kes kirikuõpetaja ees oma teadmisi näitamas. Esimest korda oli aabitsas autori nimi selgelt kirjas. Esimest korda seletati kirjavahemärkide tähendust. Näiteks nimetati selles küsi- ja hüüumärki *küssimisepunktiks* ja *ohkamispunktiks*.

Esimest korda oli aabitsas numbritel lisaks ükskordühe tabel, mis jäi hiljem pikaks ajaks aabitsa osaks (muutes õppurite elu üksjagu raskemaks!). Esimest korda juhendas autor, kuidas lapsi õpetada tuleb: Ärge

ridelge nendega /.../, kui nemmad loevad. Ärge laske neid liig kaua korraga ramato kallal olla; vaid votke neid ennemine sagedamast ette /.../. Ärge sundige neid siis luggema, kui nemmad parrajasta mängivad /.../. Kiitke ja melitage neid kui nemmad hästi on luggenud /.../. Ärge ähvardage lapsi luggemisega /.../: no, no! Küll Kerrikissand tulleb, panneb sind luggema, ja siis saad vitso. Mõistlikud mõtted, kas pole? Mis sellest, et 200 aastat vanad.

PUUDUJATE EMAD PUURI!

150 aastat tagasi kehtestati üleüldine koolikohustus. Iga puudutud päeva pealt tuli vanematel trahvi maksta. Kui raha polnud, pidi lapsevanem vallamajas "puuris" seisma. Kuksema valla "koli ramatus" on kirjas: "Eva Vebel seisab puuris 24 tundi selle eest, et tal 80 kopikat poja eest trahviraha maksta on ja mõtleb seal järele, et ta teine kord oma lapse varemalt lugema õpetab."

Õppimine algas, kui põllutööd tehtud ja kari laudas. Kus kooliruumiks rehetuba, seal alustati alles pärast rehepeksu. Lapsed käisid koolis seega novembrist märtsini, kõige pimedamal ajal. Oluline sündmus oli õililambi jõudmine koolituppa. Koolipäev läks pikemaks ja õppida võis ka õhtuti. Lugema õppimise kõrval õpetati nüüd lapsed ka pookstavisid maalima (kirjutama) ja *rehkendama* (arvutama).

JA SIIS TULI JAKOBSON...

1867.a. ilmus suurepärane aabits, mille abil võis senisest palju rutem lugema õppida, lausa 50-ne päevaga, nagu kinnitas raamatu pealkiri. Tegemist oli Carl Robert Jakobsoni "Uue aabitsaraamatuga". Raamat oli uues, häädusele vastavas kirjaviisis. Õpiti küll tavapäraselt gooti tähti, aga autor ennustas ladina tähtede tulevikus võidukaiku. (Nii ka läks. 1920-ndatel aastatel on aabitsas veel kõrvu tekstid ladina ja gooti kirjas, siis gooti kiri taandus. Kui mõelda, et vanad raamatud on kõik gooti tähtede-

Kahesaja aasta vältel

ga, oli mõistlik neid õpetada. Ja ega vana kiriapildi tundmine tänagi kurja tee ega koormaks ole.)

Jakobsoni aabitsas seisis kesksel kohal lugemise ja kirjutamise tegelik omandamine. Autor esitab sissejuhatavas peatükis "Lapse õppetajale juhatauseks" oma poolseid näpunäiteid. Ta õigustab mõne vallatuvõitu teksti (Üksi kaks, püksi traksi, kukke kannus, eide annus, odra okkas linnu nokkas, kade kops, mängo mops) sissevõtmist sellega, kui oluline on et "laps rõõmsa meele ja hea tahtmisega õpib." Pole jälgegi läägelt moraliseerivatest juttudest, millistest lasteraamat toona põhiliselt koosneski. Õpperaamat sisaldas ka vanasõnu, mõistatusi, vemmälvässe.

Sada aastat tagasi oli korraga kasutusel umbes **30 erinevat aabitsat**, lisaks varasemate kordustrükid. (Üks aabits korraga on iseloomulik vaid nõukogude ajale.) Aabits-katekismuse tõrjus välja aabits-lugemik. Mõlema puhul oli üleminek sõnade veerimiselt pikkadele juttudele järsk ning õpilase jaoks raske.

UUED JA HUVITAVAD KOOLIRAAMATUD

1918.a. loodi Eesti Vabariik. Noor riik andis emakeelset haridust, mille eest ei tulnud maksta. Iga laps oli kohustatud vähemalt 4 aastat koolis käima. Eialgu kasutati vanu, tsariajal väljantud aabitsaid. Mihkel Kampmanni ja Ernst Petersoni õpperaamatutega hakkasid konkureerima uued, kaasageemad, lapsepärasemad ja uute põhimõtete järgi koostatud aabitsad nagu näit. Johannes Käisi "Esimesed vaod" ja hulga autorite tehtud "Laste sõber".

Uued aabitsad olid laste jaoks märksa huvitavamad ja pakkusid ka silmailu. Aabitsate koostajad valisid lugemispaladeks lühemaid ning kergemaid jutte. Valiti eesti kirjaniike loomingust seast ja eelistati kirjanduslikult kõrgel tasemel palasid. See kõik tegi aabitsast huvitava ja ilusa raamatu.

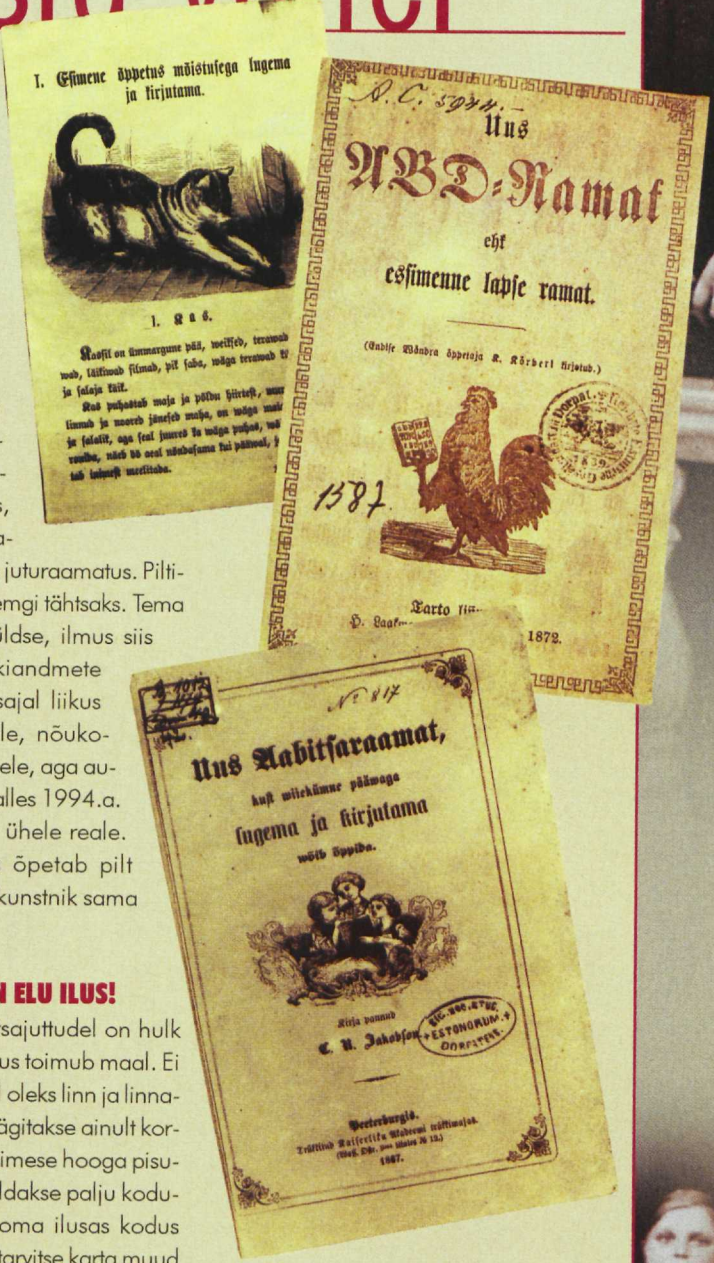
Kaanepilt oli ju raamatul juba mitusada aastat tagasi. Pildid pandi esimest korda aabitsa lehekülgedele 1841.a. Aga ega kunstnik neid selle tarvis joonistanud. Sobilik pilt otsiti trükikoja klišeedevaru hulgast. Nii võis juhtuda, et üks ja sama lillekorvi pilt oli aabitsas, kodumajanduse käsiraamat ja ühes või kahes juturaamatus. Piltide autorit ei peetud hiljemgi tähtsaks. Tema nimi esialgu puudus üldse, ilmus siis tagumisele lehele trükiandmete juurde, Eesti iseseisvusajal liikus seal tiitellehe pöördele, nõukogude ajal jõudis tiitellehele, aga autori nimega allapoole ja alles 1994.a. autori nimega võrdsetl ühele reale. Nüüdsetes aabitsates õpetab pilt sama palju kui tekst ja kunstnik sama tähtis kui teksti autor.

AABITSAJUTTODES ON ELU ILUS!

80 aasta tagustel aabitsajuttudel on hulk ühiseid omadusi. Tegevus toimub maal. Ei märkigi sellest, et kusagil oleks linn ja linnalapsed. Automobiilist räägitakse ainult korra. Seda peetakse siis esimese hooga pisuhännaks! Juttudes kõneldakse palju koduloomadest. Lapsel on oma ilusas kodus hea ja kindel olla. Tal ei tarvitse karta muud kui kurja hane või mesilase nõelamist. No ja oma hooletust ka, kui vette kukkumine raske haigus toob.

Aabitsa lapsed mängivad oma kodus ja koduümbruses. Töötegemisest on väga vähe juttu. Aidatakse ema tema talituste juures. Karjas käimine on ka rohkem mäng kui tõsine töö. Ema-isa veedavad oma laste järele ja loevad ning laulavad koos. Aabitsajuttudes ja piltidel on elu ilus. Ehk ilusamgi, kui tegelikult. Ja seda oli lapsel tore lugeda.

Kuna mõningi aabits kõlas kokku kõlblus-

õpetuse ainekavaga, siis püüdsid lood peale lugemise harjutamise ka midagi head õpetada. Näiteks kõneldakse viisaka teretamise tähtsusest ja et kadedal Naimal polnud oma nukust lõpuks enam heameel. Mitmed lugemispalad rändavad juba sada aastat aabitsast aabitsasse. Mitmele põlvkonnale on tuttav lugu Albi-kära Antsust, linnust pigisel katusel, naeri tõmbamisest jne.

Iseseisvusaeg sai aga peagi otsa ning tulid hoopis teistsugused aabitsad.

Ühe masinavärgi lugu

Oli ilus suvine päev Haapsalus *American Beauty* ajal. Läksime sellele üritusele automehaanik Harry Trepile kuuluva Chevrolet Camaroga, mille maalingute tegemise just äsja lõpetanud olin. Istusime lossimüüri kõrval ja järsku ilmus meie kõrvale valju müdina saatel midagi kollast ja koledat. Müdina tekitajaks oli 1350-kuubikuline Harley Davidson. Masin kuulus Harry sõbrale Allan Perametsale. Diskoriametit pidav Allan oli selle mõni aeg tagasi soetanud. Esimeseks asjaks, mis mulle selle ratta juures silma jäi (kõrvad olid juba lukus), oli selle tibukollane ja ülikoledate eba-professionaalselt teostatud maalingutega värv. Rattapaagi korgi juurest oli värv hakanud kohutavalt mullitama. Kuna tegu oli nn *racing*-tüüpi kiiresti avatava korgiga, mis kinnitus paagi külge kaheksa poldiga, oli bensiiniaur ilmselt kusagilt poldi ja värv vahele pääsenud ning koostöös kodumaa päikesega selle mullitama ajanud. Õnneks ei meeldinud värv ka Allanile endale ja nii jõudsimegi kokkuleppele, et minu ülesandeks on tsikkel uuesti üle värvida.

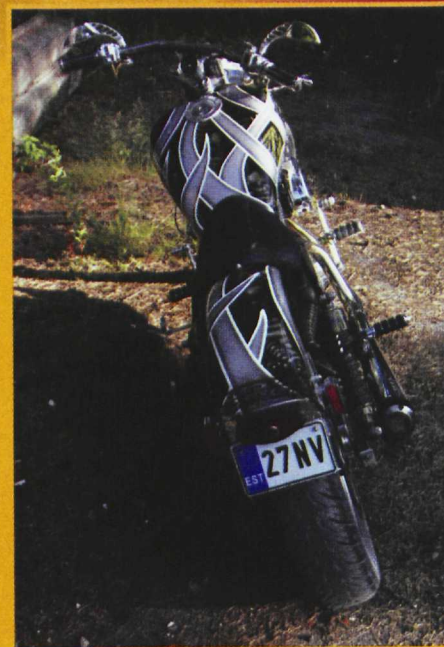
Teemaks ütles Allan: "Noh, tee mingit siukest satanaa-värki." Eks ma siis proovisin... Kuigi meil oli kokku lepitud, et tsikkel tuleb värvimisse südatalvel, saabus see alles kevadel. Siit väike nõuanne kõigile, kes oma mootorrattaid ehitavad: talvel on selleks õige aeg! Kevadel on hilja avastada, et peaks justkui liigutama hakkama.

Kõigepealt lihvisime tsikli ilusasti matiks ja pahteldasime sealt, kust vaja, siis võtsime suure värvipüstoli ja lasime peale valge aluskruundi. Sellele järgnes piinlikult pikk kruundi siledaks lihvimine vesipaberi ja veega. Piinlikult pikk seepärast, et kruunditud vidinaid oli palju. Kruundimise ajal nägi värvikambri lagi välja nagu siil, kusjuures hästi okkaline siil, sest peaaegu tund aega kulus ainult selleks, et kõiki kruunditavaid juppe värvikambri lakke riputada. Kui osad pärast paar päeva kestnud nõhkimist lõpuks enam-vähem siledad olid, pühkisin nad rasvaemaldusvahendiga üle ning asusin värvima rohelist põhivärvi. Ah jaa – enne kui rohelist laskma hakkasin, tõmbasin 3M disainiteibiga valgele need jooned, mis pildil hõbedast värvi piiravad. Seejärel katsin disainiteibiga piiratud alad tavalise teibiga ning asusin

rohelist alusvärvi laskma. Värviks valisin General Motorsi värvikaardilt leidnud *citron pearl greeni*, mis erineb teistest rohelistest piisavalt, ent samas jääb oma toonilt suhteliselt tumedaks ja tagasihoidlikuks. Selle värvitoonini jõudsin pärast tundidepikkust erinevate automarkide värvikaartide põhjalikku uurimist. Ühe võimaliku värvivariandi leidsin ka Jaguari värvikaardilt: selleks oli üks ilus ja eriline roheline, aga paraku maksis selle kilo 20000 krooni. (Hiljem sel-

gus, et sellega värvitakse vormeleid!) Niisiis valisime Duponti värvikaardilt välja ühe rohelise tooni, mis tundus erilisena. Tooni nimeks oli „Löplik tulemus“, aga pidi olema pörgulik ja kurjakuulutav – niisiis loksutasin tükk aega oma väikest peanuppu ja mõtlesin välja stiili, mida võiks nimetada kolp-ufonautikaks. Kandsin selle rohelisele aluspinnale musta ja hõbedase värviga nii, et tekkis ruumiline efekt. Kui see kupatus valmis joonistatud sai, kiskusin hõbedast ala katva teibi ära ning pihustasin peale hõbedase värvi. Lõpuks pihustasin mustaga varjud. See, et suur maalritöö valmis sai, mind veel ei rõõmustanud, sest teadsin, et ees ootab veel suurem lakkimistö. Lakkimiseks riputasin kõik mustuhat tsiklijuppi värvikambri lakke ja kandsin värvipüstolilt abiks võttes peale kaheksa kihti lakki. Viimane ülesanne polnud lihtsate killast, kuna erinevate laest rippuvate juppide vahemaa oli väga väike. Kui lakk kuiv oli, oleksin pidanud tegema vahelihvimise ning seejärel laskma peale veel paar kihti lakki. Omanikul aga polnud selle jaoks aega, mistõttu viimase kahe lakikihi pihustamine ja poleerimine lükkus edasi südatalve peale. Lõpptulemus aga sai selline, nagu piltidel näha.

Märt Lauks

Vahel, kui raadios laulab sametine baritonihääl "Saaremaa valssi", jääb kindlasti mõnegi meie lugeja vanaisa-vanaema kuulatama ning ütleb. "Saab ometigi jälle Georg Otsa häält kuulda! Hea laulja oli..."

Toredad asjad need heliplaadid ja -lindid: nende kaudu saame teada, mida lauldi ja mängiti enne seda, kui me ilmale tulime, nende kaudu saavad ka tuleviku lapsed osa sellest muusikast, mida praegused poisid-tüdrukud "fännavad".

Georg Otsa ei ole elavate seas juba kolmkümmend aastat, kuid tema laule mäletatakse hästi veel nii Eestis, Soomes kui mujalgi maailmas. Palusime Otsast pajatada helilooja Valter Ojakäärul, kes lauljat hästi tundis ning talle laulegi kirjutas.

■ Kes oli Georg Ots?

Georg Ots sündis 21. märtsil 1920 Petrogradis, kust ta isa – samuti laulja – Karl Ots koos naisega samal aastal Eestisse tagasi pöördus ning Estonia teatri ooperisolistiks sai. Nii ümbritses muusikaline õhkkond Georg Otsa niihästi kodus kui ka teatris, kuhu teda lapseeas peale sageli viidi. Muigega meenutas Georg juhust, kuidas ta viieaastasena tervitas üht isa Itaaliast saabunud külalist, tuntud lauluõpetajat, lauldes lava all maani tõmmatud laudlina taga "O sole mio!"

Muusikateater sai talle varakult armsaks ja isa kõrvalt jäid hõlpsasti pähe kümned ooperiaariad. Koolipõlves õppis Georg – kuigi vastumeelselt – korralikult klaverit mängima, kooli orkestris proovis ta ka flöödi- ja klaveriga hakkama saada. Georgi muusikaalsus oli väljaspool kahtlust, ometi sai ta lauljaks täiesti juhuslikult.

Õppides Prantsuse Lütseumis, sai ta sealt hea keelteoskuse, mida tunnistavad prantsuse, saksa, inglise, itaalia ja hispaania keeles salvestatud laulud. Puhta vene keele omandas ta emapoolselt vanaemalt.

■ Terves kehas terve hääl

Georg Otsa noorukiea harrastuste hulgas oli tähtsal kohal sport. Lütseumis hakkas ta õppima vehklemist, loobus sellest alast peamiselt seetõttu, et floretiga treeningule minnes ja sealt tulles langes ta omasuguste koolipoiste ülearu terava tähelepanu alla. Selles pisiseigas avaldus Georgi loomupärane tagasihoidlikkus, mis ei kadunud ka kuulsaks lauljaks saades.

Meie suurmehi

Valter Ojakäär

Ujumises aga oli Georg Ots ehk Soss, nagu sõbrad teda tookord kutsusid, Tallinna ujumisklubi üks parimaid noori sportlasi. Treener Herbert Rahman on meenutanud, et poisid olid sporditegemise vahel laulunud ukulele saatel vahvasti ka omatehtud laule. Pärast üht võistlust Helsingis oli üks sealne ajaleht kirjutanud, et eestlased kaotasid tookord küll ujumises, kuid löid oma vastased lauluga üle. Georg Ots tuli enne sõda Eesti meistriks pikimal distantsil (1500 m) ja 4 X 100 m vabaujumises. Veel pärast sõdagi võitis ta – ilma eritreeninguta – meistritiitli spordiühingu Kalev vabariiklikul võistlusel. Kes oskas arvata, et ujumiskeskus võib osutada eluliselt tähtsaks? Georg Ots oli nimelt üks väga vähestest, kes pääses uppumissurmast 1941. a. augustis, kui pommitabamuse saanud laevalt vette hüppas ja suutis end avamerel pinnal hoida kuni päästjate saabumiseni! Mulle kirjeldas ta seda kui oma elu ilusaimat hetke, kui talle üle paadi ääre käsi sirutati...

Laevale ei sattunud noormees aga omal tahtel: nagu paljud teisedki eesti noorukid, võeti ka kahekümne ühe aastane Georg sundmobilisatsiooni korras nõukogude armeesse ning pommirahe alla sattunud laevade karavan oli teel Leningradi poole. Tollal ei aimanud aga keegi, et imekombel – ja oma musklite jõul – surmasuust pääsenud noormehest võiks saada laulja: pärast Prantsuse Lütseumi lõpetamist oli Georg otsustanud valida "tõsisema" elukutse ning astunud Tallinna Polütehnilisse Instituuti ehitust õppima. Sõda katkestas õpingud ning paiskas ehitustudengi sõdurina algul ehituspataljoni metsatöödele, hiljem välja-õppele rahvusväeossa.

■ Lauljate algus

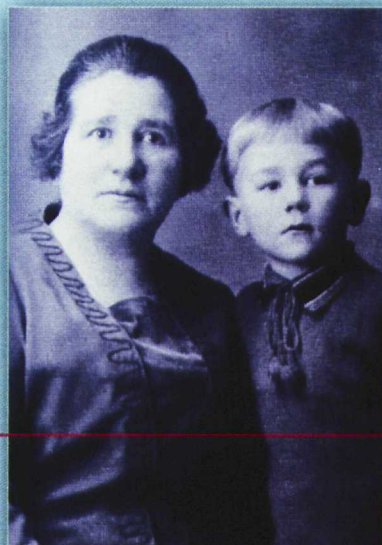
1941. aasta lõpus aga toimus Georg Otsa elus saatustlik pööre: tollal otsiti nimelt lauljaid ja näitlejaid tagalas loodud kunsti-ansamblitesse. Ansambli kunstiline juht Priit Põldroos meenutab kõnelust eestlas-

test sõduritega: "... Mind huvitas, kas ei ole nende hulgas meest, kes mulle sobiks. Selgus, et ei ole, aga tenor Karl Otsa poeg on küll. Tundsin noort Otsa ainult nimepidi. Teadsin, et ta on tubli sportlane ja vist tehniliste huvidega... Asusin asja juurde ja küsisin: "Isa on teil kuulus ooperilaulja, kas teie ka laulate?" Ots vastas tagasihoidlikult: "Ei tea, pole proovinud, kuid võiks katsuda."

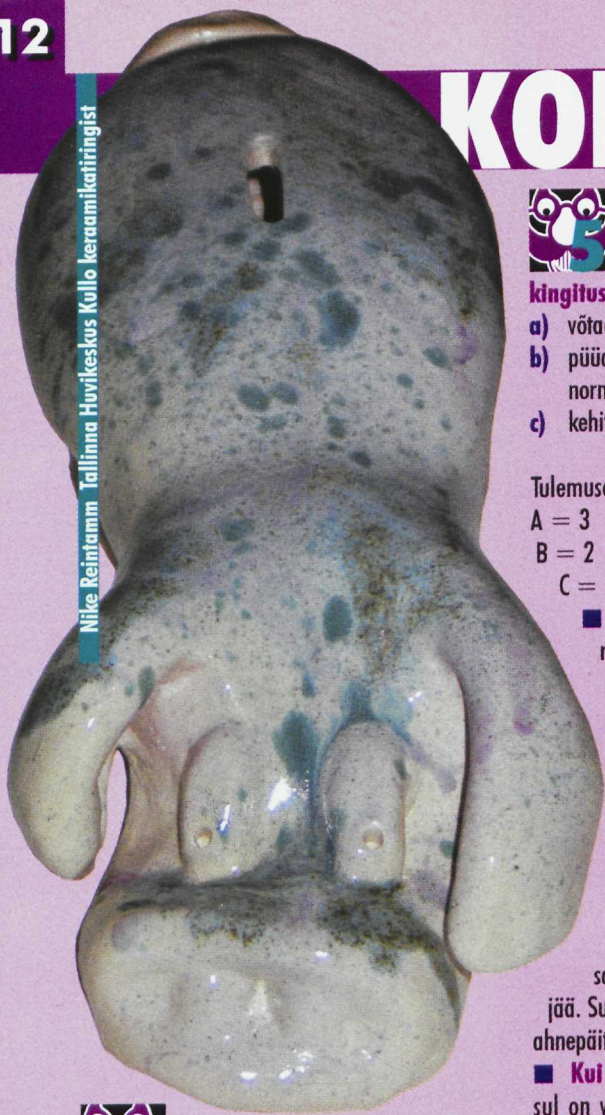
Nõnda saigi Georgist laulja, kuigi veel mitte see, kellena teda hiljem tunti. Ta suunati II kategooria artistina segakoori, mida juhatas Gustav Ernesaks. Jaroslavlisis sai Ots tuttavaks ka oma hilisema kolleegi ja duetipartneri Viktor Gurjeviga, ainult et tollal laulis Gurjev üksinda, Georg Ots aga saatis teda klaveril. Solistina julgus Georg välja tulla alles pärast seda, kui oli enda kallal juba tublisti tööd teinud. Kasulikke näpunäiteid sai ta ansambli solistilt Aleksander Arderilt (kes oli, muide, lastekirjanik Ott Arderi vanaisa!) ja kontsertmeister Tekla Kohalt.

Esimene soolo esinemine leidis aset ühes haiglas, kus Ots liigutas kaasmaalaste südameid, lauldes "Mul meelen kuldne kodukotus"... Laulja oli sündinud. Kuigi veel mitte meister, veel mitte kuulsuste kunstiga hellitatud asjatundjate lemmik, kuid juba laulja, kes tunnetas mitmeid oma ameti põhitõdesid.

Järgneb

Pildid Kulle Raigi raamatust "Saaremaa valssi"

KOKKUHOIUTEST

Kui sulle antakse valida, kas saad sünnipäevaks mingi kingituse või raha, siis sa

- võtad kindlasti raha;
- püüad vanemaid mõjutada, et nad sulle ikka normaalse kingi ostaksid;
- kehitate õlgu ja ütled: "Tehke, mis tahate!"

Tulemused:

A = 3

B = 2

C = 1

■ **Kui said 14 – 15 punkti**, siis oled rahaasjades tõeline proff. Sinust võib tulevikus saada pankur või ärijuht, sest ega sinu käest midagi kaotsi ei lähe. Pärast kooli lõppu võid avada juba oma äri, sest pangavarve on juba täitsa kobe. Aga mõnikord võiksid endale ka lähedamat elu lubada, muidu pole rikkusest eriti palju kasu.

■ **Kui said 9 – 12 punkti**, siis pole sa ka liiga suur laristaja. Miljonäriks sa küll niipea ei saa, aga päris hätta ka ei jää. Sul on kindlasti rohkem sõpru kui mõnel ahnepäitsul, aga ennast petta sa ka ei lase.

■ **Kui said 5 – 8 punkti**, siis täna õnne, et sul on vanemad, kes annavad sulle priskelt taskuraha. Sa ei ole harjunud raha lugema ja see võib sulle tulevikus raskusi tekitada. Kui sa oma harjumusi muuta ei taha, siis peaksid tulevikus abielluma miljonäriaga või saama mingil alal maailmakuulsaks, sest muidu jääd oma eluga jänni.

Kui saad tädiilt 100 krooni, siis

- paned selle oma hoiukarpi või viid pankas;
- ostad veidi puuvilju ja midagi vajalikku ja paned ülejäänud raha oma rahakassasse;
- lähed kohe välja hängima ja laristad kõik ära.

Kas ostad tihti riideid second handi poest?

- Jah, sest seal on kõik nii odav;
- Vahel harva, kui midagi head ette juhtub;
- Ei vaata mitte sinnapoolegi.

Klassi kõige popimast tüdrukust teavad kõik, et ta kunagi raha tagasi ei maksa. Kui ta sinu käest küsib laenu, siis sina

- ütled, et sul pole võimalik laenu teha;
- ostad talle puhvetist seda, mida ta tahab;
- annad kõik oma taskuraha talle, sest tahaksid ka ise poppide kampa sattuda.

Kinno minnes lähed

- kõige odavamale seansile;
- sellisele, mis parajasti juhtub olema;
- kõige kallimate piletitega seansile.

Missugusele küsimusele ei saa aus inimene vastata: jah?

- Ebaviisakatele küsimustele;
- Tundmatus keeles esitatud küsimustele;
- "Kas sa magad?"

Minu viimasel sünnipäevapeol põles tordil üksteist küünalt.

Tuulehoog kustutas korraga viis küünalt. Mitu küünalt jäi alles?

- Kuus;
- Ei ainsatki – kõik söödi ära!
- Viis.

A = 5

B = 3

C = 1

■ **Kui said kokku 20 punkti**, siis on sul tösi taga ja sa oled tubli! Üks korralik inimene, kes seisab kahe jalaga maa peal. Seisa aga sama kindlalt edasi! Aga muide, vahel on lubatud ka sutsuke vigurit teha!

■ **Kui said kokku 12 punkti**, siis oled samuti tubli inimesetükk! Sina saad probleemidest üle naljaga. Naer on terviseks! Ja kui tervis on hea, siis saad ilma huumorimeleta olevuste eest jooksu!

■ **Kui said kokku 4 punkti**, siis on sul hea kõrvakuulmine ja silmanägemine, ega sa muidu vigurküsimustele nii ludinal õigesti ei vastaks! Sest – teadmiseks kõigile – õiged vastused olid kõik c-tähelised. Võib-olla tead ka ise mõnda vigurküsimust? No mis sa ootad, saada need mulle Hea Lapse toimetuses!

Kui luigeparv läheb üle taeva, siis lendavad nad

- Lõunasse;
- Tont teab, kuhu;
- sinnapoole, kus on nende nokad.

Kui kaks sinu kooli õpetajat

ütlevad, et uus koolidirektor on nende õde, direktor aga väidab, et õpetajad küll tema õed ei ole, siis nad

- Valetavad;
- teevad nalja;
- on direktori vennad.

**TRIBU-LINE
VÄIKE SÜGISENE
NALJATEST**

Peremehed hooplevad, kellel on parem koer.

Üks ütleb: "Minu koer käib igal hommikul ajalehti ostmas! Annan talle raha kaasa ja ta toob mulle kõik värsked lehed kohale!"

Teine kiidab: "Minu oma teeb sedasama, ainult et ilma rahata!"

Esimene mees mõtleb natuke ja lisab: "Aga minu koer helistab uksekella, kui tuppa tulla tahab!"

Teine ütleb: "Minu oma seda küll ei tee!"

"No näed," rõõmustab esimene mees. "Sinu peni on siiski minu omast rumalam!"

Teine mees küsib: "Aga mis mõttega ta peaks uksekella helistama, kui tal on oma võti olemas?"

"Mis su nimi on?" küsib õpetaja esimesel koolipäeval uuel õpilasel.

"Muri!" vastab poiss.

"Aga see on ju koera nimi!" imestab õpetaja.

"Jah, mu isa ja ema on mõlemad eluaeg koerast unistanud!"

Koer leidis maast viis senti ja küsis kassilt: "Kas see on ka suur raha?"

"Oi, väga suur!" ütles kass.

Koer läks lihapoodi, pani viisendilise letile ja küsis selle eest kaks kilo parimat loomaliha.

Müüja vahtis teda imestades ega saanud sõnagi suust.

"Mis sa passid!" pahandas koer. "Kas sul pole tagasiandmiseks raha või?"

Kolm kassi kohtuvad katusel, kaks neist on tavalised nelja käpaga kassid, kolmas aga lonkab, sest tal on ainult kolm jalga. Kassid arutavad, mida võiks ühiselt ette võtta. Esimene ütleb: "Läheks McDonaldsisse, seal müüakse odavasti hot doge!"

Teine ütleb: "Mina ei saa tulla, mul tegid rotid rahakoti tühjaks."

Kolmas hüüab: "Ärge kurvastage, poisid! Lähme parem vorstivabrikusse, mul on seal käpp sees!"

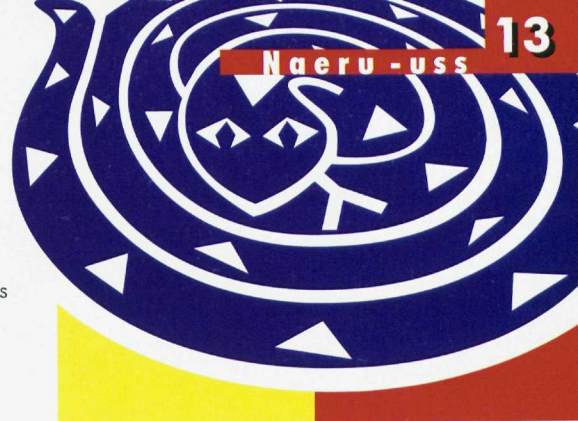
Elevant ja sipelgas ostsid kahepeale televiisori. Panevad selle mängima ja istuvad tugitoolidesse – elevant eespool ja sipelgas taga. Sipelgas ei näe üldse ekraani, kuigi ajab ennast pidevalt püsti. Lõpuks tõuseb ta vihaseks püsti ja läheb istub tooliga elevanti ette.

"Näed nüüd, mis tunne on, kui istutakse otse sinu ees?!" hüüab ta elevantidele.

Kolm sipelgat läksid elevantiga vaidlema. Vaidlusest tekkis tüli, tülist kaklus. Poksivad ja poksivad, lõpuks ronib üks sipelgatest palmi otsa ja hüüab: "Poisid, hoidke teie nüüd alt, kohe hüppan talle kahe jalaga näkku!"

Kilpkonn tuli öhtul hilja peolt koju ja üksikus kohas tungis talle kallale kamp tigused. Muidugi jäi kilpkonn rahakotist ilma.

Kui politseinikud kohale jõudsid ja küsisid kuidas kallaletung toimus, vastas kilpkonn: "Ei oska öelda – see kõik käis nii kähku!"

Tigu ja ta poeg on jõudnud bussi-peatusesse. Vana tigu loeb sõiduplaani ja karjatab: "Pojake, vaata, et sa nüüd üle tee ei hakka jooksma – kahe tunni pärast saabub kiirbuss!"

Õpetaja ostis papagoi ja tahtis sellele rääkimist õpetada. Ta mõtles, et alustada tuleb lihtsamatest sõnadest ja hüüdis kümme korda järjest: "Hallo!"

Papagoi ei teinud teist nägugi.

Kui õpetaja üheteistkümnendat korda hallo hüüdis, tegi papagoi ühe silma lahti ja ütles pahaselt: "Kas sa siiani pole aru saanud, et liin on kinni?"

Tsau, Triibu-Liine!

Siin on paar anekdooti ka minu poolt!

Riina R. Tallinnast

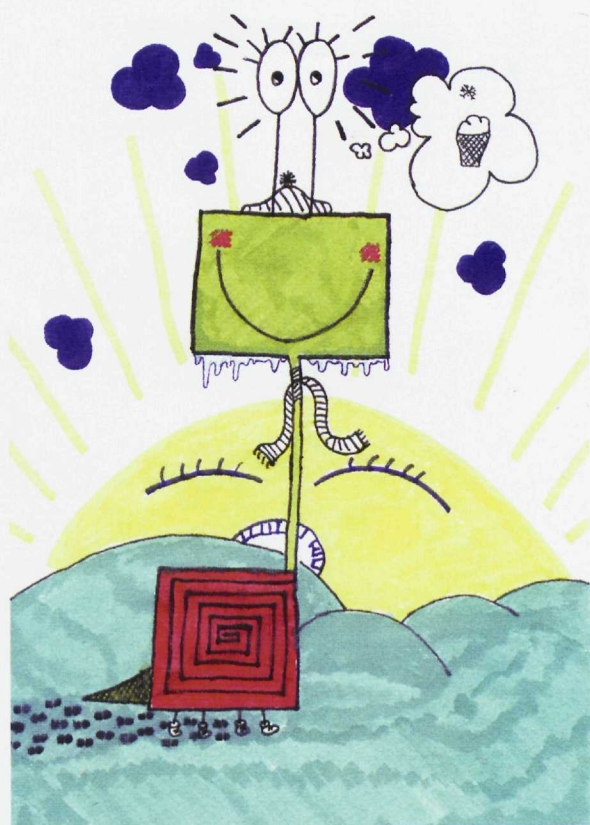
Koolis on lastevanemate koosolek. Üks ema küsib teiselt: "Kas see tüdruk, kellega te enne riidlesite, on teie tütar?"

"Ei, see on hoopis minu poeg Juku!"

"Vabandust, ma ei teadnud, et teie oletegi Juku ema!"

"Teil on vabandamiseks põhjus olemas – ma pole nimelt mitte Juku ema, vaid isa!"

Juku on sattunud telemängu "Kes tahab saada miljonäriks?". Esimene küsimus oli selline: mitu jalga on kassikakul. Juku valis õige vastuse ja võitis sada krooni. Teine küsimus oli juba raskem: kas Läti pealinn on Pärnu, Moskva, Vilnius või Riia. Juku jäi mõtlema ja Hannes Võrno soovitas tal helistada sõbrale. Juku helistaski: "Kuule, Ants, kas saja krooni eest saab Eminemi plaadi kätte või ei?"

Oma Eesti HITIVABRIK

On ikka kangesti haruldane asi, kui mõnda lahedat bändi saab üht-aegu nii kuulata kui ka hammustada – ja sellest ei teki mingit pahandust!

Kindla peale aimasid kohe, kellest on jutt: muidugi Vanilla Ninjas!

Ühel päikeselisel sügispäeval käis Triibu-Liine koos ajakirjanikega Balbiino jäätisevabrikus maiustamas ning seal ta panigi kõrva taha... loomulikult mitte jäätise (selle pistis ta teadagi suhu), vaid hoopis kõige popimate Balbiino jäätiste nimekirja.

Kõige rohkem maiustati möödunud suve jooksul justnimelt **Vanilla Ninja** nimelise jäätisega. Seitsme populaarse hulk kuulustid veel **TOPs, Yeti, MaxiTOPs, Limbo, Trull ja Raks**.

Lausa jäätiste Eurovisioon, kas pole! Neid jäätisi müüdi suve jooksul 6,5 miljonit tükki! Kui jäätistel oleks oma kuldplaadi-preemia, siis oleks Balbiino pidanud suvel küll selle laureaadiks saama: juulis müüdi nimelt 1000 tonni külma maiust! Talvel teadagi tänaval või rannas topsi- ja pulgajäätisega ei maiustata – siis ostetakse rohkem suuri perejäätisi, mida saab kodus magustoiduna lauale panna.

Balbiino menu tuleneb kindlasti ka sellest, et tegu on oma Eesti firmaga, kes teab omast käest, mis eestlastele maitseb. Triibu-Liinel tekkiski seepeale küsimus, et miks kannab enamjagu jäätistest justkui väljamaiseid nimesid – Matsijätsist pole veel kuulda olnud?

Tuleb aga välja, et Balbiino on jõudnud ka Eestimaa piiri taha – Saksamaale, Soome, Leedusse ja Lätti – ning peabki kasutama selli-

seid nimesid, millega võõramaalasedki oma keelt ära ei väänaks: väljaväänatud keel ei tunneks ju hea jäätise hõrgutavat maitset!

Nüüd aga küsimus Sulle, lugeja: **missuguseid nimesid pakuksid Sina Balbiino tulevikujäätistele?** Pane oma ideed kirja ja saada kähku toimetusse! Parimatele auhinnad – ja võimalik, et eriti head nimed lähevad ka käiku!

**TELLI
AJAKIRI
HEA
LAPS!**

**Aastatellimuse hind
vaid 190.-**

Saada kiri tellimissooviga hiljemalt 20. detsembriks e-posti aadressile:

britta@healaps.ee

Kõigi interneti teel tellijate vahel läheb loosi suur ports toredaid auhindu!

Ajakirja saab tellida aastaringelt ka kõigist Eesti Posti postkontoritest.

E-post: tallinn.tellimine@post.ee,

tel: 6257 319, faks: 6616 089

Mustkunsti ajalugu

Kättejõudnud mardikuu algab eestlaste jaoks igal aastal müstiliselt – 2. novembril tähistatakse hingedepäeva. Vanarahvas kattis sellel puhul ööseks laua, küttis sauna ning jättis majja tuled põlema, et lahkunud omaksed saaksid rahumeeli ja eksimata koju sööma ning puhkama tulla. Tänapäevaks on need ilusad traditsioonid küll kadunud, kuid hingede olemasolu üle vaiel-

dakse siiani. Keegi pole suutnud tõestada ühtki teooriat selle kohta, mis inimestega peale surma juhtub. Energia jäävuse seadus väidab küll, et mitte miski ei saa tekkida ega kaduda, ta võib vaid muun-

Harry Houdini

duda ühest olekust teise, kuid see ei seleta, kas surnud inimese muutumisel energiaks jääb „väljakogumile“ alles mõtlemisvõime.

19. sajandi lõpp – 20. sajandi algus oli spiritismi kõrgajaks. Tol ajal tekkis meediu-

Arthur Conan Doyle

me nagu seeni pärast vihma, üks inimene teise järel avastas, et tal on üleloomulikud võimed, mis lasevad teispoolsusega suhelda. Vaimude väljakutsumise seansid olid ülimalt populaarsed, neid korraldati tihti isegi õhtusöökide ajal. Selles polnud midagi ebaloomulikku: pea igal inimesel on keegi lähedastest ära surnud ning võimalust temaga kontakti saada tervitati kahe käega.

Selline populaarsus kutsus esile tohutuid vaidlusi, moodustati isegi organisatsioone, mille eesmärgiks oli võltsmeediumite välja sõelumine tõelistest. „Scientific Americani“ poolt moodustatud komitee esimees oli Harry Houdini (1874 – 1926), läbi ajaloo tuntuim ahelatest vabaneja ning mustkunstnik, tuline spiritismi eitaja. Olles ise illusionist, oli tal kerge meediumite pet-

Vaimude väljakutsumise seansid olid ülimalt populaarsed, neid korraldati tihti isegi õhtusöökide ajal.

tused läbi näha. Seda ei pidanud aga õigeks tema sõber, Sherlock Holmesi vaimne isa sir Arthur Conan Doyle (1859 – 1930), kes oli tuline spiritismi pooldaja ning nägi selles inimkonna suurimat saavutust. Doyle'i veendumust suurendas fakt, et tema naisel avaldusid meediumivõimed. Mehed ei suutnud kunagi teineteist oma vaadete õigsuses veenda ning sõprus lõppes vastastikuste solvangute ja süüdistuste laviiniga. Kummaline on aga see, et kuigi „Scientific American“ pakkus 5000 dollari suurusel autasu meediumile, kes suudab ajakirja komiteed veenda oma seansi ehtsuses, ei saanud sellega hakkama mitte keegi.

Trikk II

Hingedepäeval oli tavaks süüdata akendel küünlad, et vaimud kodutee kiiresti üles leiaksid ega peaks külma novembrituule käes kaua viibima. Loomulikult oli seejuures tähtis ka küünalde välimus, iga peremees soovis oma lahkunud eelkäijatele näidata, et on koha ülalpidamisega ilusti hakkama saanud ning heal järjel. Kui mustkunstnik otsustab õhkkonna loomiseks oma lauale

samuti küünla süüdata, on sellegi välimus ääretult oluline.

Mustkunstnik süütab valge küünla ning vaatab seda arvustaval pilgul. Kulmu kortsutades astub ta lauast eemale ning tundub, et ta pole rahul. „Teate,“ ütleb ta publikule, „mulle jääb mulje, et see küünal ei lähe ülejäänud pildiga kokku. Äkki oleks parem, kui ta oleks sinine? Või punane? Mis te arvate?“ Tagasihoidlik publik ei hakka midagi välja pakkuma, kuid nõustub. „Jah, tõesti, sinine küünal sobiks sinna paremini,“ lausub mustkunstnik ning voldib laualt võetud paberist torbiku. Seda vasakus käes hoides haarab ta parema käega küünla ning kukutab selle torbikusse, kägardades koheselt paberi kiiresti kokku. „Olla või mitte olla?“ küsib ta paberinutsakut vasakus käes hoides ning viskab selle hooletult selja taha. „Pigem ikka olla,“ vaatab ta parema käe poole, kuhu on tekkinudki sinine küünal. Pidulikult asetab ta selle küünlajalale ning süütab põlema.

Selgitus: Selle triki sooritamiseks on mustkunstnikul vaja kaht küünalt, kusjuures valge ei olegi päriselt küünal. Selle valmistamiseks tuleb tavaliselt

küünlalt ära lõigata üla- ja alaosa ning nende vahele kleepida rulli keeratud valge paber. Nii näeb ta küll eemalt vaadates päris küünla moodi välja, kuid võtab paberisse visates ja kokku kägardades vähe ruumi. Küünla paberisse viskamise ja selle kokkukärgdamise peab toimuma väga kiiresti, et küünlaleek ära lämmatada ning vältida paberi (ning halvemal juhul kogu lava) leekidesse lahvatamist. Sinise küünla on mustkunstnik enda taskusse varem ära peitnud nii, et seda oleks vajadusel võimalik kiiresti kätte saada. Paberinutsaku äraviskamisega juhib ta tähelepanu oma vasakule käele ning nii saab ta märkamatuks parema käega teise küünla välja tõmmata. Küünla taskust võtmisel tuleks vältida äkilisi liigutusi, kuna sellisel juhul võib publik just seda jälgima hakata.

TÄHELEPANU! Tulega ümber käies tuleb olla väga ettevaatlik! Harjuta küünla pabertorbikusse viskamist ning selle kokkukärgdamist kustunud küünlaga seni, kuni oled endas kindel ja suudad seda tõesti kiiresti teha.

KES ON SU SÕBER?

Kes tahab, see usub, kes ei taha, ärgu uskugu, aga igatahes oleks kasulik sõbra valimisel ka tähemärke vaadata. Omavahel ei saa läbi:

Jäär – Kalad, Sõnn
Sõnn – Jäär, Kaksikud
Kaksikud – Sõnn, Vähk
Vähk – Kaksikud, Lövi
Lövi – Vähk, Neitsi
Neitsi – Lövi, Kaalud
Kaalud – Neitsi, Skorpion
Skorpion – Kaalud, Ambur
Ambur – Skorpion, Kaljukits
Kaljukits – Ambur, Veevalaja
Veevalaja – Kaljukits, Kalad
Kalad – Veevalaja, Jäär

Omavahel saavad hästi läbi:

Jäär – Lövi
Sõnn – Veevalaja
Kaksikud – Neitsi, Kaksikud
Vähk – Kaljukits
Lövi – Skorpion
Neitsi – Lövi
Kaalud – Veevalaja, Kaalud
Skorpion – Neitsi
Ambur – Kalad, Kaalud
Kaljukits – Vähk
Veevalaja – Kaalud
Kalad – Ambur, Kaalud

Loetelu saatis Anneli Tallinnast

ISELOOMU-KOOLIMULLITEST

1. Sinu juuste värv on:

- must
- pruunikas
- pruun
- blond
- punane
- mingit muud värvi

2. Kui sind solvatakse, siis sa

- ütled vastu 100 X hullemini
- solvud vaikselt
- hakkad nutma
- maksad ütlejale kätte
- trambid jalgu
- küsid solvajalt, miks ta nii tegi

2. Klassis oled sa

- kurikuulus
- heas kirjas
- keskmise
- klassi ilusaim
- klassi targim
- kogu klassi pilkealune

Punktid:

- $a = 0, b = 5, c = 4, d = 2, e = 3, f = 0$
- $a = 4, b = 6, c = 3, d = 0, e = 1, f = 8$
- $a = 0, b = 8, c = 7, d = 3, e = 7, f = 2$

Tulemused:

• 0 – 13. Oled tubli, kuid samas võiksid veel natuke rohkem pingutada. Ole tasakaalukas ja tee seda testi natukese aja pärast uuesti. Ehk on siis su ellusuhtumine muutunud. Seda näed muidugi testi tulemusest.

• 14 – 21. Suurepärane! Oled salliv ja sobid kindlasti sõbraks paljudele! Ära lase ennast kõigutada ja jää selliseks, nagu oled! See röömustaks kõiki.

Testi saatis Liis Tallinnast

Tere, Triibukas! Lahe, et Sa jälle ka salmikusalme trükkima hakkasid! Saadan ka mõned oma kaustikust. Mari Tartust

...

Usu koera, kes ulub, mitte poissi, kes nutab!

...

Kustuvad tähed, päike ja kuu, kui sa nüüd lähed ja unustad mu!

...

Sõber, sulle maalin ma südame ja hingega! Minu joonistatud leht on küll kole, aga eht!

...

One, two, three, õun on apple, puu on tree! Kellel suus on ingliskeel, sellel kerge eluteel.

...

Armastus on ime, kuigi kurt ja pime!

...

Sigaretid, veinid, viinad armastuse ära viivad.

...

Ära iial otsi sa liiga kaunist nägu! Õite taga peituda võib ju kuri madu!

Koolimullid

Pildi tegi Eneken Maripuu

Ilmar Tomusk

VOLLI on lind

sa ja ema läksid hommikul vara tööle, veel enne, kui Volli ärkas. Kui Volli üles tõusis, vaatas ta natuke aega multikaid, siis sõi ühe võileiva, kohukese ja natuke jogurtit. Siis hakkas tal igav, ta läks akna juurde ja vaatas välja. Üheksanda korruse aknast oli tore välja vaadata. Vanalinna tornid paistsid, lennukid lendasid otse üle Volli maja, puud olid ülevalt vaadates üpris väikesed ja inimesed olid pisikesed nagu lego-mehed.

Eriti meeldis Vollile linde vaadata. Neid lendles üheksanda korruse akna taga tavaliselt päris palju. Eriti palju oli kajakaid, vareseid ja tuvisid. Tavaliselt lehvitasid linnud lendamise ajal tiibu, aga mõnikord hoidsid tiivad paigal ja lihtsalt liuglesid. Isa ütles selle kohta, et linnud kasutavad lendamisel ära tõusvaid õhuvoolusid, soe õhk aitab neil ülespoole tõusta.

Volli tahtis tegelikult ka lind olla. Ta oli korra ka lennukiga sõitnud ja ema kleidi täis oksendanud, aga linnuna lendata oleks kindlasti veel põnevam. Volli otsustas endast kohe linna teha ja proovida kas või toas natuke lennata.

Kõigepealt oli vaja leida suled, sest ilma sulgedeta on lind nagu grillkana, kes ei lenda. Volli otsis kõik isa-ema kapid ja sahtlid läbi, kuid ei leidnud ühtegi sulge, isegi kõige pisemat mitte. Ta oleks juba peaaegu nutma hakanud, aga õnneks tuli talle meelde, et isa oli natuke aega tagasi ostnud Stockmanni kaubamajast allahinnatud Luhta sullejope. See oli maksnud ainult kaks tuhat krooni ja isa oli öelnud, et see on nii kvaliteetne, et ta käib sellega kuni pensionini. Vollil oli hea meel, sest ta oli veendunud, et isa nagunii kunagi lendama ei hakka ja seepärast pole tal sulgi vaja.

Poiss otsis isa riidekapist järgmist talve ootama pandud jope üles ja lõi selle keskelt pooleks. Oh sa kallid aeg, kus seal tuli sulgi välja! Varrukad tuli ka tükkideks lõigata, sest keegi oli suled mitmest kohast kinni õmmelnud.

Lõpuks oli kogu põrand sulgi täis. Need olid kõik udusuled ja pidid Volli ilusti õhku tõstma. Selle oli Volli juba vahepeal välja mõtelnud, kuidas suled enda külge kinni panna. Ta võttis end paljaks nagu porgandi, lipsas korraks sooja duši alt läbi, võttis lauasahtlist ema kaks kõige suuremat liimipulka ja hõõrus keha korralikult liimiga kokku. Siis ajas ta suled jalaga vaiba peal ühtlaselt laiali ja keerutas ennast nende sees niikaua, kuni ta pealaest jalatallani sulgi täis oli. Igaks juhuks käis Volli peegli ees kontrollimas, et kas ikka on kõik kohad sulgi täis või on mõni koht paljas nagu grillkana. Kõik oli korras, isegi kõrvatagused olid sulelised.

Nüüd oli vaja veel sooje õhuvoolusid, mis Volli lae alla tõstaksid. Selleks sobis hästi sooja õhu puhur. Volli pani puhuri diivani ette põrandale, torkas juhtme seina, ronis diivani peale, ajas käed laiali nagu suur kajakas ja tõukas ennast käsi lehvitates üles. Korraks ta juba tundis, et et soojad õhuvoolud tõstavad teda lae poole, kuid siis maandus ta põrandale ja sai isegi natuke haiget. Aga kui ta teist korda diivanile ronis, helises uksekell. Volli jooksis ruttu ukse juurde ja lasi isa-ema sisse.

Isa ehmatas kohe ära: ta arvas, et vanavanaema Klaara on koos oma kitsiga linna tulnud. "Vanavanaema Klaara," hüüdis ta, "püüa oma kits kinni!"

"Vanavanaema ei ole kuski!" hüüdis Volli isale ja emale. Ta kutsus isa-ema suurde tuppa, et neile näidata, kuidas ta lendab.

"Mis sa, laps, jälle teinud oled!" karjatas ema. Sel ajal, kui isa tablette otsis ja ema oma vererõhku mõõtis, ronis Volli diivani seljatoe peale, hüppas sealt alla ja hüüdis: "Ma olen lind, ma olen lind!"

Ja seekord oli tal tõesti selline tunne, et õigest lendamisest jäi ainult õige natukene puudu.

november

Loe ja vaata lisaks
www.kunstikeskus.ee

Eesti Tarbekunsti- ja Disainimuseum (Lai 17, Tallinn)
8. oktoobrist kuni 13. novembrini Eesti Rahva Muuseumi koostatud põnev näitus „Kile kotti!“, mis näitab Tartu Plastmasstoodete Katsetehase 1980. aastate toodangut.

Balti Manufaktuur

Nõukogude ajal oli defitsiidi tõttu paljudel tarbeesemetel tänasega võrreldes tohutult kõrgem staatus. Üheks taoliseks väärtusjaks kujunes kilekott, mis oli sageli rohkem riietuse

uhkeldav lisand kui praktiline kandevahend.

Vaal galerii (Tartu mnt. 80D, Tallinn)
1. - 12. novembrini Maarit Murka näitus pealkirja all „The truth is out there“. On need ülisuured fotod või hoopis maalid? Vaala näitusel paljastab noor kunstnik tõe: esitlusele tuleb

varem vaid maalinud kunstniku projekt tehnikakolmnurgas video-maal-instalatsioon. Näitus on ühtlasi noore kunstniku magistritööprojekt.

KUNSTIAASTA 2005

Tartumaa Muuseum

ootab novembris koolinoori osalema skulptuuri ja installatsiooni workshopil „Aus ja abstraktne kunst“. Lähem info: Anneli Aan, 745 6141

Tartu Kunstimuseum

Alates 24. novembrist 2005 algab Tartu Kunstimuseumi viltuses näitustemajas uus loengutsükkel moodsast kunstist, mis käsitleb teemasid II maailmasõja lõpust kuni tänase päevani. Loengusari tõstatab küsimuse, mis on üldse moodne või kaasaegne kunst. Miks ja millal avardas kunsti mõiste nii, et on segadusse ajanud kunstipubliku? Loengud toimuvad iga kuu 2. nädala neljapäeval algusega kell 17.30

Kus on kunst!

Kunstihoone kultuuriklubi „Ku-s on kunst!“ ootab 12-aastasi ja vanemaid kunstihuvilisi klubiõhtutele algusega kell 18.00

3. ja 10. novembril on jalgpallipäevad näitusel „Kas te räägite jalgpalli?“. Vaatame, kuidas saab ühest spordialast massiline kirg ja kas sellest saab ka kunst.

17. november ja 1. detsember on Ku galeriis rahvusvaheline näitus „Oma raha“. Kunstnikud näitavad meile seoseid raha ja kunsti, raha ja identiteedi, raha ja veel paljude asjade vahel.

24. novembril kell 12 - 18 on hõivanud Ku elavad skulptuurid. Siis selgub, mis on skulptuur ja mis juhtub, kui see on elus.

7-12-aastased kunstihuvilised on oodatud järgmistel laupäevadel kell 12:

5. novembril käsitleme Ku-s jalgpalli ja kunsti seoseid ning mõtleme, kuidas ise kujutada jalgpalli kunstis.

19. novembril arutleme Ku galerii näitusel „Oma raha“ millised rahad on olemas ja teeme ka oma raha.

Erandkorras tuleme kokku ka neljapäeval, 24. novembril kell 16 Ku-s ja vaatame elavaid skulptuure. Arutame, mis on skulptuur ja mis on elav skulptuur.

Andres Jaaksoo

Mitte alasti keisrist aga kuningannast, kes võib piiskopigi riidesse panna

Margrethe II

1940. aasta

käis oma neljandat kuud, saatjaiks relvade ragin. 9. aprillil olid Hitleri väed jõudnud Taanigi. Nädal aega hiljem – 16. aprillil – tuli aga Kopenhaagenis Amalienborgi lossis ilmale pere esimene laps **Margrethe Alexandrine Porhildur Ingrid Glücksburg**. Lapsukese isa polnud keegi muu kui Taani kroonprints Christian Frederik Franz Michael Carl Valdemar Georg, hilisem Taani kuningas 1947–72 Frederik IX. Tite emaks oli aga Rootsi printsess Ingrid Victoria Sofia Louise Margareta.

■ Ka kuningakojas võivad unistused liiva joosta

Sõjaaja elas väike Margrethe üle kuningate suvemõisas. Seal vudis ta ministrite vahel ringi, sest valitsuski oli pealinnast mõisa ümber kolinud. Aga kui riigi-

meestega suhtlemisest villand sai, siis võttis ta paberid ette. Talle meeldis joonistada. Oma tulevikust ei osanud ta suurt midagi arvata. Kuningakroonist ei julgenud ta üldse unistada, sest ta nimekaimu, 1387–1412 Taanimaad valitsenud Margrethe I järel oli Taanis saanud seaduseks, et troonil tohivad istuda üksnes mehed. Ainus, mida ta kindlalt teadis, oli see, et ta tahtis hästi targaks saada. Tema kõige suurem soov – saada arheoloogiks ning mööda maad ja ilma väljakaevamistel käia – jäi siiski ainult unistuseks ja mõnusaks mälestuseks plikapõlvest, mil ta oma vanaisa, Briti Akadeemia auliikmest harrastusarheoloogi, Rootsi kuninga Gustav Adolf VI seltsis Rooma linnas ja Sudaanis oli väljakaevamistel labidakesel ja harjakesel usinalt välkuda lasknud.

Poegadeta kuninga soovil muudeti Taanis riigivalitsemisseadust ja nõnda lõpetas Margrethe 1960 Kopenhaageni Ülikooli filosoofia erialal juba kui troonipärija. Teades küll, et tema saatus on otsustatud, õppis ta oma järgmises kõrgkoolis – Cambridge'is – siiski lemmikuks saanud arheoloogiat. Alles pärast seda hakkas ta tõsisemalt enda ja oma rahva tulevikule mõtlema. Ta õppis Århusi Ülikoolis politoloogiat ning kogus seejärel lisateadmisi majandusest Sorbonne'i Ülikoolist ja Londoni Majanduskoolist.

Kuid printsessina polnud ta mingi printsess herneteral. Tema oli nagu iga teine tavaline tüdruk ja ka üks nendest, kes armus esimesest silmapilgust. Arnus ja abiel-

Kuninganna rahvariides

lus õhujõudude ohvitseri, Sorbonne'is, Hong Kongis ja Saigonis kõrghariduse omandanud, hiina ja vietnami ja jumal teab mis keeli veel rääkiva, luulet kirjutava ja tõlkiva Prantsuse diplomaadi Henri Marie Jean André de Laborde de Monpezat'ga. Nüüd on kindel, et järgmine Taani

riigi valitseja on jälle kuningas, sest sellest armastusest on sündinud poisse mis murdu. Ja mitte ühtegi plikat. Kroonprints Frederik André Henrik Christian on sündinud 1968, prints Joachim Holger Waldemar Christian tuli ilmale 1969.

Nüüd võib küll tekkida küsimus, kustkohast kuninganna veel riigi valitsemiseks aega võtab. Aga, näe, võtab.

■ Täna kõige haritum ja iseäralikum riigivalitseja maailmas

1972. aasta jaanuari keskpaigas oli aeg aga nii kaugel, et Margrethe Alexandrine Porhildur Ingridist sai Taani kuninganna Margrethe Teine. Täna on kõige haritum riigivalitseja maailmas. Ja veel on ta kuninganna, kes on kõige kultuurihuvilisem riigivalitsejate seas. Ja kuninganna, kes on üldse üsna iseäralik omasuguste seas.

1981. aastal ilmus Skandinaaviamaade vanimas kirjastuses *Gyldendal* Simone de Beauvoirs' romaani *Tous les hommes sont mortels* tõlge, mille vahendajaks oli keegi seni tundmatu H. M. Vejerbjerg. Aga varjunime taga oli tegelikult kuninganna Margrethe II koos oma abikaasaga. Aga see pole kuninganna ainus ilukirjanduse tõlge. Mis siin imestada! – Peale taani keele kuningannal lähedalt suus prantsuse, rootsi, inglise ja saksa keel. Mis puutub lastekirjandusse, siis küllap on kõik lugenud, et

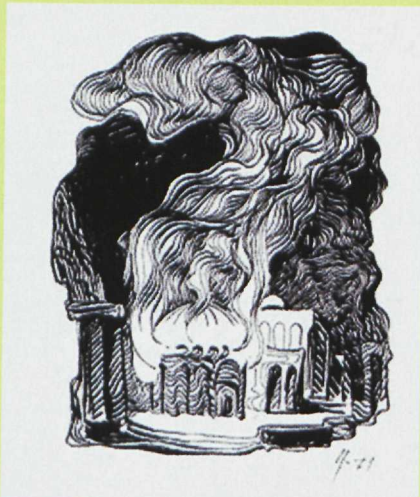
Tema Majesteet oli tänavuse H. C. Anderseni aasta patroon. Aga ta on juba ka maailma kõige prestiižikama lastekirjanduspreemia – H. C. Anderseni preemia – määramise patroon.

1977 ilmus taani keeles kellegi Inga-hild Grathmeri illustreeritud J. R. Tolkieni "Sõrmuste isand". Aga see oli tegelikult kuninganna Margrethe II, kellest oli saanud Tolkieni-fänn. 2002. aastal ilmus sellest ühistööst teine trükk. Nüüd juba õige illustreerija-nimega. Peale "Sõrmuste isanda" on kuningannal leidunud aega ja huvi illustreerida näiteks *Rahva- ja perepiiblit*, H. C. Anderseni "Lumekuningannat" ja paljusid oma abikaasa teoseid.

Kuid kuninganna on tuntud ka kui plakartist, graafik, tarbograafik, maali-, moe-, filmi- ja teatrikunstnik. Need, kes viitsivad interneti kunstilehekülgedes surfata, näevad ilmingimata mõnda kuninganna Margrethe II maali või akvarelli. Küllap on Margrethe II joonistatud UNICEFi-postkaartide hoidnud käes ka eestlased. Kas Tema Majesteedi 1970 ja 1983 kujundatud Taani- ja Gröönimaa jõuluteemalised ja muudki margid on ka Eestimaale jõudnud, seda teavad filatelistid.

Aga küllap paljud Norrat külastanud turistid on imetlenud tema 2001. aastal valminud altarimaali Østre Gausdali kirikus.

Ja tagatipuks. – Tema Majesteedi käe alt on tulnud 1984. aasta jõuludeks valmis-

Illustratsioon Tolkieni "Sõrmuste isandale"

Kostüümikavand telelavastusele "Karjatüdruk ja korstnapühkija" Illustratsioon Tolkieni "Sõrmuste isandale"

tatud lusikate-kahvlite komplekti ning 2004. aasta lastekaitsepäeva puhuks valmistatud vaagna kujundus. Kuninganna Margrethe II on olnud nii telelavastuste, ballettide kui ka filmide juures dekoratsiooni- ja kostüümikunstnikuks ja balleti "Pöial-Liisi" lavastajaks.

Ja tagatipuks on tema kujundatud ja tikitud preestri missarüüd Frederiksborgi kiriku jaoks 1976, Kronborgi ja Gröönimaa Angmassaliku kirikute jaoks 1985, Helsingeri piiskopkonna ja Aarhuse katedraali jaoks 1999. aastal ja nii edasi ja nii edasi.

■ Kuninganna on esmalt ikka kuninganna

Nüüd võib küll tekkida küsimus, kustkohast kuninganna veel riigi valitsemiseks aega võtab. Aga, näe, võtab. Õigemini see on tema jaoks üle kõige. Tal on kindel päeva / nädalaplaan, mil ta ministritega oma riigi asju arutab. Ainus, millesse ta ei sekku, on poliitika. Tema Majesteet, rahva lemmik, valitseb Taani riiki kindlal käel, sest teda toetab Jumala abi, rahva armastus, Taanimaa tugevus. Just niisugune on tema riigi juhtimismõte. Paljudel riikidel niisugust valitsemisideed ei ole.

green day

Nele-Liis Vaiksoo
Bert Pringi

Tere jälle, sõbrad!

Mul on rõõm teatada septembrinumbri võistluste võitjate nimesid. Tuletan veel kord meelde, et lõuna-eeslaste auhinnad toimetatakse Tartu O. Lutsu nimelise Raamatukogu lasteosakonda (Kompanii 3/5), idavirumaalaste omad Jõhvi Keskraamatukogu lasteosakonda (Jõhvi, Rakvere t. 13 a, tel. 3370336) ja põhja- ning lääne-eeslaste omad Kullo Lastegaleriisse (Kuninga 6, Tallinn). Kellel on muid soovide, neil palume toimetusse kirjutada, meilida või helistada.

Teie Triibu-Liine

Lego-auhinnad saavad seekord **ARMIDO MAAMÄGI** Rakverest, **KELLI PULLISAAR** Pärnust, **MARK DIMITROVSKI** Hiiumaalt, **KRISTI** ja **KRISTJAN TEDER** Viitnast, **MARIO TINTS** ja **ANDRES AINSON** Tallinnast, **KARL-MARTIN SEPPE** Tapalt, **KARL-KASPAR KOTTISSE** Ahjalt ja **KEVIN LOOTUS** Kuusalust.

Ristsõna-auhinnad määras loosiõnn **MIRJAM KAASIK-AASLAVILE** Tiskrest ja **TRIIN VALDMAALE** Jõgevast.

lidoli-joonistuste auhinnasärgid saavad seekord **ANNA MARIA UULMA** Harjumaalt, **TAURI VÄSTRIK** Tartumaalt ja **KÄTLIN LUHT** Paidest.

Rimonne auhinnanukud võitsid **MERLYN VALBERG** Hiiumaalt ja **KÄTLIN LUHT** Paidest, mobiilihoidjad saavad **ELIS** ja **ELEN RUUS** Elvast, **THERESE LIISA AASMA**, **KERSTI RAND** ja **ARGO ELKEN** Emmastest, **HELEN LUMISTE** ja **MIHKEL PALMIK** Pärnjõelt ja **MIRJAM KAASIK-AASLAV** Harjumaalt.

Soome filmiküsitlusele vastajatest said "Pelikanimehe" esietenduse piletid **Asko**, **Karl** ja **Anneli** peredega, raamatuauhinnad saavad **ELIS RUUS** Tartumaalt ja **ANDRES AINSON** Tallinnast.

Tere! Ma olen 16a tüdruk Raplamaalt! Kirjutage mulle, 15-18a tüdrukud ja poisid! Kirjutage kindlalt tagasi, kui pilt on ka ümbrikus! **RAGNE HOLSMER**, Keskuse 13 – 10, Kaiu v., Raplamaa 79301. E-post: armastydryk@hotmail.ee.

NIMI: Eginhard Haas
VANUS: 10-aastane poiss
SÜNNA: 14.05.1995
LEMMIKBÄND: Vanilla Ninja
TEGELEN: kõiksugu spordiga
MEELDIB: sõpradega koos olla
SOOV: Soovin 9-11a sõpra, soovivatalt Pärnust, kuid võib

Tere! Olen 15a. tüdruk, kes ootab nii tüdrukute kui ka poiste kirju. Vanus pole tähtis. **ANNI SOROKINA**, Tiigi t., Saha k., Harjumaa 74201. Rate: butterfly14.

Tere! Olen 15a tüdruk Raplamaalt, kirjutage mulle, 13-17a tüdrukud ja poisid! Ma kirjutatan kindlasti tagasi! **HELENA HÖBEMÄE**, Vahi t, Kasvandu k., Kaiu v., Raplamaa 79301.

Tsauki! Olen Eveli, 14a. lõbus tüdruk Tartumaalt. Mulle meeldib lugeda, netis surfata, muusikat kuulata ja sõpradega väljas hängida. Sooviksin leida igas vanuses kirjasõpru. Vastan kõigile. **EVELI VEREV**, Väggvere, Haava sjsk., Tartumaa 60501.

Olen 11-aastane tydruk Tallinnast. Mu lemmikbändid-lauljad on US5, Vanilla Ninja, Lindsay Lohan ja Ciara. Ole hea, Triibukas ja avalda mõni poster US5 või Ciarast ja pisut teksti ka nende kohta. Kui kellelgi on mõnda interneti aadressi nende kohta, siis palun saatke see mulle (e-postiga). Mu aadress on: Elis.Sarv@mail.ee PS! Ajakiri on superlahel!

Tere! Olen 14aastane Julia ja otsin uusi kirjasõpru, nii mees- kui ka naissoost! Olen sündinud Amburi tähtkujus. Olen sõbralik, aga väga tihti nukker, juustevärv on pruun, aga värvin tihti. Mulle meeldib ratsutada, pidu pidada, mere ääres jalutada, luuletusi kirjutada. Soovin, et mul oleks rohkem sõpru! Kirjutage mulle, palun! Kõnelen nii eesti kui ka vene keelt. **JULIA MURASHOVA**, Nõmme tee 99, Tallinn 11317.

NIMI: Elviira
VANUS: 15
RATE ja **MSN:** elviira90, elviira7@hotmail.com
LEMMIKLAULJA: Faktor 2 jt.
LEMMIKSÖÖK, -JOOK: friikartulid, kartulisalat, hamburger, Coca Cola, siider
ISELOOM: hea südame ja laheda jutuga
TELEFON: 56792689
SOOV: leida kirjasõpru vanuses 16 – 20

NIMI: Liisa Rattur
VANUS: 11 a.
KOOL: Laagri Kool, 5. klass
ADDRESS: Kaali 1 – 2, Laagri, Saue v., Harjumaa
MULLE MEELDIB: "Kodu keset linna" Heike, sest et ta on alati rõõmsameelne ja tubli ärinaine.

ka mujalt. Ükskõik, kas poiss või tüdruk. Saada ka foto, kui võimalik.
ADDRESS: Kivimaguna talu. Laiksaare sjk, Pärnumaa 86103

NIMI: Kerly Veskimäe
VANUS, SÜNNIAEG: 26.12.1990
KODULOOM: kass Miki
HOBID: tennis
KOOL: Tamsalu Gümnaasium
LEMMIKNÄITLEJAD: Daniel Radcliffe, Gari Oldman, Catherine Zeta Jones
SOOV: leida igas vanuses kirjasõpru
ADDRESS: Kerly Veskimäe, Ääsi 19-15, Tamsalu, Lääne-Virumaa 46106

Jou, mina jälle siin!
NIMI: Jane-Ly Saliste
VANUS: 18-aastane
TÄHTKUJU: Kalad
LEMMIKLOOM: koer, kass
LEMMIKBÄND: Nexus
JUUSTE VÄRV: blond
SILMADE VÄRV: sinised
LEMMIKLAULJA: Piret Järvis, Katrin Siska
MEELDIB: telekat vaadata ja muusikat kuulata
LEMMIKSÖÖK: kapsasupp
LEMMIKJOOK: Limpa limonaad
TELEFON: 58088546, vastamata kõnelele ei vasta
ADDRESS: Jane-Ly Saliste, Jõe 7-5, Jõgeva linn 48305 Ootan kirju posti kirju teel! 100%vastan kõigile ja igas vanuses inimestele!

Jou, poisid ja tüdrukud!
NIMI: Karin Rosenberg
VANUS: 9
TÄHTKUJU: Sõnn
KLASS: 3
KOOL: Vaimastvere Põhikool
LEMMIKLOOM: kass, koer
LEMMIKBÄND: Nexus
LEMMIKTUND: kehaline, joonistamine
JUUSTE: blond (loomulik)
SILMADE VÄRV: hallid
LEMMIKLAULJA: Katrin Siska
LEMMIKNÄITLEJA: Kadri Adamson
LEMMIKSÖÖK: nuudlid
LEMMIKJOOK: limonaad
RATE: et9
ADDRESS: Karin Rosenberg, Painküla 1-5, Jõgevamaa 48331
SOOV: Leida kirjasõbraks 9-12a poisse ja tüdrukuid!

PANGE TÄHELE!!

On alanud suur LASTEAJADE EELKOOLIDE-ALGKLASSIDE

OMALOOMINGUKONKURSS teemal

"Tahan aidata!"

"Kui mina saaksin aidata"

Omaloomingukonkursile oodatakse lasteaiarühmade, eelkooliõpilaste ja 1.-4. klassi õpilaste poolt tehtud töid. Konkursi raames joonistab iga võistlusel osalev laps ühe pildi, mis siis moodustab jätku teiste rühma- või klassikaaslaste piltidele. Kõikidest joonistatud piltidest moodustub kokkuvõttes suur hiigelpilt, mis võib olla omavahel sisuliselt seotud, aga ei pea olema. Näiteks on ühe lapse pilt jutu või loo algus ja iga järgneva lapse pildiga läheb lugu edasi ning lõpeb viimase pildiga. Kõik joonistused peavad olema seotud töö üldise teemaga, milleks on teiste aitamine, enda kõrval olevate inimeste, lähedaste märkamine, hoolivus ja empaatia; kuidas igaüks meist saab aidata kaasa sellele, et meil oleks siin maailmas hea elada ja et kõik inimesed meie ümber oleksid õnnelikud. NB! Konkursil ei osale üksikud pildid, vaid **ainult rühmade ja klasside poolt ühiselt esitatud joonistused.**

Töös võivad lapsed kasutada erinevaid tehnikaid vastavalt töö autorite eelistustele.

Laste kunstiloomingut hinnatakse kahes vanuseastmes:

- 1) lasteaiad ja eelkoolid;
- 2) algklassid (1. – 4. klasside õpilased).

Konkursitöödele tuleb lisada **kinnises ümbrikus** järgmised **andmed**: a) lasteaiad või kooli nimi, aadress, indeks, telefon ja e-posti aadress, b) õpetaja või juhendaja nimi ja kontakt-andmed (telefon või e-posti aadress), c) töö pealkiri.

Tööd tuleb tuua või saata hiljemalt **21. novembriks 2005**

Avatud Eesti Fondi Balti-Ameerika Partnerlusprogrammi aadressile: **Estonia pst. 5a, Tallinn, 10143**, märgusõna "omaloomingukonkurss".

Laekunud töid hindab žürii. Parimaid joonistusi on kavas kasutada illustratsioonidena kooliõpilaste omaloominguraamatus. Võitjatega võetakse ühendust detsembrikuu jooksul. Rohkesti toreid auhindu!

Konkursi korraldajaks on Avatud Eesti Fondi Balti-Ameerika Partnerlusprogramm.

Lisainformatsioon:

Annika Remmel, Avatud Eesti Fond
Balti-Ameerika Partnerlusprogramm, tel. 6 313 791
aremmel@oef.org.ee
www.bapp.ee/kodanikuharidus

KOOLINOORTE ESSEEKONKURSS "VABATAHTLIKKUS – MIKS JA KELLELE?"

"Meie muudame maailma!"

Kas Sa küsid vahel iseendalt, mis on elu mõte? Kas Sa tunned vahel, et tahaksid midagi teha, saavutada, tuua oma ellu vaheldust? Teha midagi, mida varem pole teinud? Kas Sa tahad olla kellegi jaoks tähtis ja oluline? Kas sa tahaksid muuta maailma? Saada uusi sõpru? Kui Sa vastasid kas või ühele küsimusele "jah", siis kutsume Sind osalema koolinoorte esseekonkursil "Meie muudame maailma!" Konkursile ootame koolinoorte esseesid, mis kirjeldavad noorte kogemusi, mõtteid ja ideid seoses vabatahtliku tegevusega. **Mõned mõtted essee kirjutamiseks:**

- Vabatahtlikud muudavad maailma
- Kas tänane ühiskond soosib vabatahtlikuna tegutsemist?
- Minu kõige põnevam kogemus vabatahtlikuna
- Kui ma oleksin vabatahtlik...
- Miks ma tahan olla vabatahtlik?
- Lugu sellest, miks ma vabatahtlikuks hakkasin

Esseesid hinnatakse kahes vanuseastmes:

- 1) Kolmas kooliaste (7.-9. klass)
- 2) Gümnaasiumiõpilased

Essee maksimumpikkuseks on kuni 5 A4 lehekülge ja soovitavaks formaadiks Times New Roman, reavahega 1,5.

Konkursitööle peavad olema **kinnises ümbrikus** lisatud **töö esitaja andmed**: a) ees- ja perekonnanimi, b) vanus ja klass, c) töö pealkiri, d) osaleja kodune aadress, indeks; telefon, e-posti aadress e) kooli nimi ja aadress; telefon, e-post. Tööd tuleb saata hiljemalt **21. novembriks 2005 Avatud Eesti Fondi Balti-Ameerika Partnerlusprogrammi** aadressil **Estonia pst. 5a, Tallinn** või e-posti aadressile [Aremmel@oef.org.ee](mailto:aremmel@oef.org.ee), märgusõnaga "koolinoorte esseekonkurss".

Laekunud töid hindab žürii. Parimatele autoritele hulk auhindu! Kavas on võidutööde avaldamine eraldi raamatuna. Võitjatega võetakse ühendust detsembrikuu jooksul. Konkursi korraldajaks on Avatud Eesti Fond, Balti-Ameerika Partnerlusprogramm. Head pealehakkamist!

Lisateave:

Annika Remmel, Avatud Eesti Fond
Balti-Ameerika Partnerlusprogramm
Tel. 6 313 791
aremmel@oef.org.ee
www.bapp.ee/kodanikuharidus

Augustis käisin koos emaga reisil Kreekas. Esimest korda sõitsin lennukiga – varem olin reisinud ainult laevaga Soome ja Rootsi.

Ateenasse jõudsimise õhtupimeduses ja eriti peale linnatulede midagi ei näinud. Meid võtsid vastu kaks toredat giidi: Ervin ja Ester, kes olid kogu reisi ajal meile abiks ja toeks.

Tolo asub 170 km Ateenast eemal, Egeuse mere rannikul, Peloponnesose poolsaarel. Seal on imepärane loodus, puhas ja soe merevesi koos kaunite liivarandadega. Sooja on keskmiselt 30 c, mereveel 27 c, iga päev paistab päike! Merevesi oli mõnusaltselt soe ja mahe ning hästi soolane, nii et peale ujumist tuli end kindlasti duši all loputada. Vesi oli nii soolane, et ilma ujumatagi püsisid veepinnal!

Tolo on iseenesest väike turismilinn, mis asub Egeuse mere kaldal. Linnas on põhiliselt rannad, hotellid, tavemad (kohviku ja restorani vahepealsed söögikohad), poed suveniiride ja muu ostmiseks. Püsilanikke on vaid 2000 ringis, kuid turismihooajal saabub linna paarikümmend tuhat turisti.

Vahva oli ekskursioon Nafplionisi, mis asub 9 km kaugusel Tolost. See on esimene vaba Kreeka pealinn peale Türgi valitsusaega.

Tore oli ka väljasõit **Ateenasse** – Kreeka iidseesse pealinna! Küllastasime valgest marmorist ehitatud olümpiastaadioni, jalutasime antiikses vanalinnas, imetlesime Korinthose sambaid (~70m) Zeusi staadionil, Dionysose ja Herodesse amfiteatrit, Hadrianuse kaart ning tõusime üles Ateena akropolisile. Seal avanev vaade uuele ja antiiksele Ateenale on imepärane. Sel päeval oli Ateenas 41°c varjus, õhk oli kuum ja palav. Mäketõus oli tõeliselt raske, aga see vaade ja tunne seal üleval olid seda väärt! Imeline oli veel see, et Ateenas sain ma 12 aastaseks. Sünnipäevakingitus missugune!

Põnev oli ka väljasõit **Mükeenesse** ja

Epidauruse teatrisse. Mükeenes on hiiglaslikest kividest ehitatud linnamüür, legendaarne Lövivärv, Atrouse varakamber – üks uhkemaid ja paremini säilinud Mükeene üliku kuppelhaud. Kõik see on ehitatud 3-2 tuhat aastat eKr.

Epidauruse antiikteater on imehästi säilinud. Juba 2500 aastat tagasi etendati seal komöödiaid ja tragöödiaid ning ka tänapäeval toimub seal hulgaliselt teatritendusi. Üks meie grupi liige, Piret Tartust, laulis antiikteatri lava keskpunktis kirikulaulu, ja see laul oli suurepäraselt kuulda viimasesse ritta!

Kõige enam meeldis mulle päev Delfis. Delfi on maailma keskpunkt ja kuulsaim oraaklite linn. Sain puutuda maailmanaba! Antiiksed templid (enamuse varemtes), jumal Apolloni pühamu, staadion, amfiteater varakamber – kõik see oli ehitatud kõrgele mäejalamile.

Delfi leiti ja hakati välja kaevama 1893. aastal. Sellel kohal asus Kastri küla 40 majapidamist, mis kogu täiega lammutati ja viidi 1 km eemale.

Tagasisõidul jõudsimise taas Korinthose kanali äärde, ka see maailmaime tasub suuremat tähelepanu. Giid küsis: "Hinnake silma järgi, kui pikk see võib olla?" Ega üle 2-3 km ei pakuks küll, kuid vaatasime kanalilt tutvustavalt stendilt järele: üle 6,3 km. Uskumatu! Kanal on tõesti võimas ehitis, mis on tehtud inimtööjõul. Tänapäeval seda loomulikult nii palju ei kasutata, sest uuema aja laevad on selleks liiga suured.

Veel toimus laevareis Hydra (kreeklastele Idra) ja Spetsese saarele. Saared on Kreeka sümboliks, neid on 760. Hydral puudub joogivesi ning see tuuakse saarele laevadega. Tänavad on kitsad, seal autod ei sõida, sõidetakse eeslite ja muuladega. Ka meie tegime seal läbi eksootilise muulasõidu (kohalik takso) mööda kitsakesi tänavaid. Selgus, et Hydral on ikka 3 autot: prügi-

auto, veeauto ja esindusauto kõrgete külaliste jaoks, mida kasutatakse harva.

Spetsese saarel oli meil võimalus sisse astuda Kreeka vabadussõja kangelanna, naisadmiral Laskarina Bouboulina perekonna eramuuseumisse. Kuulus kreeklanna kulutas kogu oma suure varanduse Kreeka vabadusvõitlusele (1821), juhatahes merel laevu, vabastades Kreeka Türgi võimu alt.

Alles koju jõudes sain aru, mida kõike nägin ja kogesin. Ega suvel Kreekas viibimine väga kerge ei olnud, sest ilm oli põhjamaalase jaoks piisavalt kuum. Sage li oli janu, higi voolas, õhku ei jätkunud. Kuid hommikul ja õhtul meres ujudes ununes kõik päeval kogetud palavus nagu nõiaväel.

See oli suur elamus, mida soovitan kõigil kogeda. Kreeka on seda väärt!

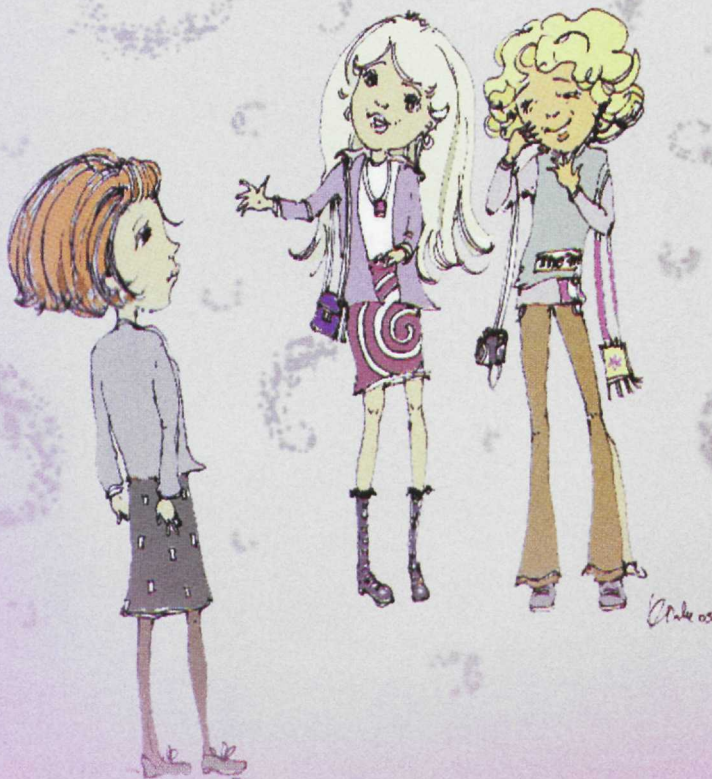
Delfi Lõmsalu
Tallinna Kuristiku Gümnaasiumi 6b klassist

Emaga antiikses Kreekas

Murekirjakad

Pildi tegi Kirke

Kas keegi aitaks mind? Oj, kuidas tahaks midagi ette võtta, aga ei saa. Asi on mõnes inimeses.

On selline asi, et kui ma õue lähen ja kohtun oma nn. sõpradega, hakkavad nad varsti jaburat juttu suust välja ajama. Mõnikord kutsutakse mind ainult normise pärast välja. Kui ei, siis seepärast, et kellegi "päris sõber" on teistega ära läinud või kuskil oma õe või sõbra pool. Mind peetakse nagu naerualuseks, kuigi olen enda arust normaalne tüdruk.

No probleem on selles, et nad on ära hellitatud. Kui mitte otseses mõttes, siis kauses, sest üks tüdruk on üksik laps,

kelle ema ja isa on hea tööposti peal.

Teise ema töötab ka hea koha peal, kuid peres on kaks last. Aga sellegipoolest peavad nad end teiste kuningateks. See ei ole ju normaalne! Kui inimene ongi rikkam kui teised, siis ei tohi ta ju teisi alahinnata!

Vahel tekib tunne, et tahaks hästi kõva häälega nutta... Vahel mõtlen, et mul on siiski oma perega vedanud: tore vend ja üks armas väike õde. Hea ema ja isa, mis siis, et isa ei ela enam meiega. Ka toredad vanavanemad.

Mõnikord arvan, et mul on vedanud, sest ei pea vihavaenlastega ühes klassis käima. Kahju, et nad minust vanemad on! Kuid mina arvan, et kui sa ise ei ole kunagi mingit tööd teinud või üldse millegagi hakka-ma saanud, siis ei saa ka suurena sa hakka-ma. Vähemalt sain nüüd südant puistata. Ega kõike ei saa vanematele rääkida...

Tüdruk Viljandimaalt

Oled tubli, et oma probleemidest räägid – saame meie targemaks, saad ka ise endale asjad selgemaks.

Sul on täieliselt õigus, et need ei ole õiged sõbrad, kes jaburat juttu ajavad, norivad ning kedagi naerualuseks teevad. On üks vanasõna: „Mida külvad, seda lõikad!“

Ei taha neile „sõpradele“ küll midagi hal-

ba soovida, aga eriti head selline käitumine neile küll ei tee. **Sina külva head.** Selles „külvitöös“ on Sulle abimeesteks:

a) Päevik. Sinna saad oma mured ja rõõmud ilusti kirja panna. Päeviku abil mõeldes saad mureseemneid vähemaks ja rõõmsameelseid seemneid rohkendada. Võib-olla osutub mõnigi mure palju pise-maks, kui algul tundus!

b) Ema. Ole avameelsem oma emaga, ta mõistab Sind kindlasti paremini, kui sa arvatagi oskad, ja oskab paljudes küsimustes tarka nõu anda. Kaks pead on ikkagi kaks pead – tarkust rohkem.

c) Pliiats ja paber. Pane oma lähemad ja kaugemad (olulised) eesmärgid kirja ning liigu sihikindlalt siis selles suunas. Mõttele hästi järele, missugune tahaksid olla, mida saavutada. Eesmärkide teadmine ning sihikindel liikumine annab Sulle kohutavalt palju enesekindlust, tõstab enesehinnangut. Sa hakkad ennast ise paremini hindama ja seda teevad ka teised.

d) Võimlemine. Tee kehalisi harjutusi. Kehalise hoiaku paranedes paraneb ka vaimne hoiak. Usk endasse kasvab veelgi. Nüüd saad juba teisigi aidata ja need praegused „sõbrad“ tulevad siis Sinu juurde juba tõelist sõprust otsima.

Ole rõõmus!
Doktor Taat

SPORDIARST & HINGETOHTER
JÜRI O.-M. ENNET

STATOIL

Toetame terveid eluviise

Tere!

Mul on niisugune imelik küsimus, et kuidas saaks koerahirmust lahti? Tegelikult mulle koerad meeldivad ja kassid ka, kogun isegi koera- ja kassimärke. Endal mul pole kunagi koera olnud, väiksest peast nurusin küll ema, et võtame koera, aga nüüd saan isegi aru, et kuendal korusel on koera raske pidada.

Ja iga kord, kui kuskil tänaval või pargis mulle mõni koer vastu tuleb, lähevad mul jalad hirmust nõrgaks, tahaks kohe jooksu pista. Kardan isegi pisikesi toakoeri.

Üks sugulane, kes peab kolme koera, ütles, et see hirm läheb üle, kui võtta oma koer. Kas see on tõsi?

Mari-Liis Tallinnast

Hirmud lähevad, rõõmud jäävad.

Võõraste koertega peabki veidi ettevaatlik olema. Selles osas oled n.ö. õigete kartustega. Koerte käitumist saab endale selgemaks raamatute kaudu, sõbra koeraga mängides, veelgi parem – isiklik koerake endale tulevikus muretseda. Kui Sa pole enam mudilane ja saad ise koera eest hoolitsemisega hakkama, küllap siis ka ema on nõus Sulle lemmikloomana hankima.

Kui pargis mingi suur või väike koer Sinu poole tulebki, siis: a) ole rahulik, ta tuleb Sind nuusutama, Sinuga tutvust tegema. (Pargikoerad on ju inimestega harjunud, heatahtlikud.) b) Ära vehi kätega, ära hakka

Seega – ära vehi, ära jookse. See julgus tuleb sõbra koeraga suheldes ruttu.

jooksma. Kätega vehkides saavutad ainult vastupidist: koer arvab, et tahad teda rünnata, jooksu puhul aga arvab, et tahad temaga mängida, mürada. Seega – ära vehi, ära jookse. See julgus tuleb sõbra koeraga suheldes ruttu.

Sugulase (kolme koera omanik) juurest saad nii tarkust kui ka kogemust. Kirjuta oma edusammudest meilegi.

Minul on kodus nii koer kui ka kass. Nad saavad omavahel lähedalt läbi – ja mina nendega. Saad ka Sina.

Dr. Taat

Palun pisut suunamist Olen pisut endaga hädas, aga ei tea, kas mured on piisavaks põhjuseks, et minna arsti juurde (tegevus, mida ma eriti ei armasta) või saaks ikka ise hakkama.

Taustaks nii palju, et olen juba aastaid võidelnud oma vaimse stabiilsuse pärast. Kohati saan hakkama, kohati on väga halb olla. Tekivad "hood", kus kaotan ennast

peaaegu täielikult. Aga aastatega olen saanud oma hood peaaegu kontrolli alla. Ka suitsiidimõtteid mõtlen vähem. Nüüd aga olen jälle hädas. Paar nädalat tagasi oli jälle üks hoog, pisut hullem kui eelnevad ning nii enne kui pärast hoogu on üldiselt kaunis kehv olla. Proovin küll kuidagi ennast kontrolli alla saada, aga seni üsna tulemusteta.

Söögiisu on pidevalt väga suur, kui saaks, sööks kogu aeg täiesti ohjeldamatult. Magada tahaks ka väga palju – magaks kogu aeg. Kogu aeg tunnen ennast kas väga vihaselt, olen valmis karjuma kõigi peale või tunnen tugevat hirmu – ka täiesti mõttetute asjade ees. Tegelen pidevalt sellega, et ennast vaos hoida, kuid praegu on see pigem kõige sees mässava allasurumine, mitte tasakaalustamine. Tunnen ennast nagu keegi, kes karjub meeletult kinniõmmeldud suuga.

Õhust jääks nagu puudu. Mida pingelisem olemine, seda suurem õhupuudus, kuni lämbumistundeni. Valud rindkeres, kuskil umbes südame piirkonnas. Rahutus on nii suur, et vahel keha lihtsalt enam ei allu. Kõige raskem on siiski sisemine pimedus – tugev hirm, viha. Tunnen, et ma ei oska kuidagi ennast praegu õigele teele suunata.

Taalised "pimedad" perioodid ja rahulikud, lootusrikkad perioodid, kus ma lausa õitsen ja särän, vahelduvad jätkuvalt. Muidugi, elus ongi tõsus ja mõõnad, aga mulle tundub, et mu kuristikud ja mäetipud on üksteisest liiga kaugel. Ning tasakaalu ei ole. Lõppkokkuvõttes on see kurnav.

Eks kurta saaks veel, aga olulisema sain öeldud.

Seni olen tegelnud siseilma korras-tamisega mõtteharjutuste, vaimsete meetodite, jmt abil. Olukord on läinud veidi paremaks, aga mitte väga.

Mida Teie arvate, kas võiksin leida täiendavaid võimalusi enda abistamiseks?

Mine julgesti arsti juurde mine psühhiaatri juurde. Kõiki hinge- ja vaimuprobleeme omal käel ära ei lahenda. Kannatada ei ole mõtet. Psühhiaatri jutule saab minna ilma perearsti saatekirjata, saab minna otse. Ja saad kindlasti abi

Kristiina Kass

Kaks prints

Pildi tegi Kristiina Kass

Ühe päikesepaistelise kuningriigi kuningal oli põhjust pidutsemiseks. Tema naine, kuninganna Rosaalie, tõi ilmale korraga kaks prisket poisipõnni. Kõigepealt sündis üks ja viie minuti pärast kõigi üllatuseks teine väike prints. Beebid olid täpselt ühte nägu ja keset seda tohuvabohu ei jäänud kellelegi meelde, kumb esimesena ilmavalgust nägi.

“Muretsemiseks pole põhjust!” naeris kuningas beebisid hellalt süles hoides. “Peaasi, et poistest korralikud mehed kasvavad.”

Printsid said nimeks Rinaldo ja Leonardo. Nad mängisid päevad läbi lossiõues kulli, pimesikku ja teisi mängu, mis neile pähe tulid, mõtlesid teenritele vingerpuse välja ja püüdsid õhtuti hambapesust kõrvale hiilida. Natuke suuremana õppisid nad mõõgaga vehklemist ja ratsutamist, sest kõik endast lugu pidavad printsid pidid oskama vehelda ja ratsutada. Vahetevahel juhtus nende mõlemaga väikesi õnnetusi, Rinaldole tuli poni seljast alla kukkudes muhk otsa ette ja Leonardo sai nüri mõõgaga sinika sääre peale.

“Oh mu väiksed poisud!” karjatas kuninganna sellisel puhul alati õudusega, aga kuningat nii väikesed viperused ei kohutanud.

“Muretsemiseks pole põhjust,” rahustas ta oma naisukest. “Peaasi, et poistel on omavahel lõbus olla.”

Kuningas ja kuninganna ei saanud peale Rinaldo ja Leonardo teisi lapsi, aga see ei kurvastanud neid eriti. Kaksikutest kasvasid kenad noormehed, kelle üle iga teinegi ema ja isa oleksid uhkust tundnud. Rinaldo oli rõõmsameelne ja seltskondlik nooruk, kes oskas kõigil tuju heaks teha. Leonardo aga oli arukas mõtiskleja. Mõlemad olid täpselt sama hästi kasvatatud ja mõlemad oskasid osavalt vehelda ja ratsutada. Peale selle olid nad täpisealt sama hea välimusega – olid nad ju kaksikut.

“Peaasi, et poistel on omavahel lõbus olla.”

"Rinaldost saab suurepärase kuningas," lausus vana kuningas kord muheldes naisele.

"Minu arvates saaks Leonardost niisama hea kuningas, kui mitte paremgi," arvas kuninganna.

"Sul on täiesti õigus, kallike," leidis kuningas. "Leonardo sobib kuningaks nagu rusikas silmaauku!"

"Teisest küljest," mõtiskles kuninganna, "ka Rinaldost saaks meie maa täiesti oivalise kuninga!"

Siis kostis lossisaali nurgast kõhatus. Kuninga nõuandja oli juhtumisi kuninga ja kuninganna vestlust pealt kuulnud ja temal oli asjast oma arvamus.

"Vana traditsiooni kohaselt pärib krooni kuningliku paari

"Siiski, siiski! Üks sündis viis minutit varem kui teine!" märkis Justus.

esimene poeg," märkis ta viisakalt.

"Aga Justus!" vastas kuningas. "Sa tead ju samahästi kui mina, et printsid on kaksikud. Nad sündisid samaaegselt."

"Siiski, siiski! Üks sündis viis minutit varem kui teine!" märkis Justus.

"Kurivaim küll!" vandus kuningas pärast väikest mõttepausi. "Sul on õigus! Aga karta on, et keegi ei tea, kumb neist esimesena sündis. Selle segaduse keskel oli võimatu arukalt mõelda."

Kuningas hakkas mööda saalipõrandat edasi-tagasi marssima ja kiskus närviliselt oma lõuast habemekarvu välja. Varsti hakkas ta lõug valutama, aga lahendust ta oma probleemile ei leidnud.

"Kallike!" ütles kuninganna Rosaalie, kui oli oma mehe marssimisest ära tüdinenud. "Su habe näeb varsti imelik välja, kui sa selle kitkumist ei lõpeta."

"Mu mõtted ei liigu, kui ma oma habemekarvu ei kitku," oigas kuningas. "Ja kui mu mõtted ei liigu, ei tule mulle lahendust pähe."

"Sa võiksid ju paluda rahval selle küsimuse lahendada," tegi kuninganna ettepaneku. "Sa võiksid mingisuguse võistluse korraldada."

Kuningas seisatas ja lõpetas oma habemekarvade kitkumise. Siis hakkas ta nägu särama ja ta andis kuningannale ühe piraka musi otse suu peale.

"Mul on tõepoolest tark naine!" hüüatas ta rahulolevalt.

Kuningriigis korraldati suur ideevõistlus, milles võisid viie päeva jooksul osaleda nii rikkad kui ka vaesed kodanikud. Parima idee väljamõttelejale lubati ametipost kuninga teise nõuandjana.

Lossiukse juurde moodustus kohe järgmisel hommikul pikk järjekord. Paljudel inimestel oli probleemile oma arust suurepärase lahendus. Kirjur kirjutas kõik ideed hoolikalt üles. Oli see alles suur töö!

"Üks talunaine leiab, et uueks kuningaks peaks valitama tema oma poeg!" turtsatas kuningas, lugedes päeva ideid kuningannale ette. "Mis ta veel ei taha! Mul on kaks toredat printsi ja ma ei kavatse kuningaks mingit lehma-laurit valida!"

Kuningas luges veidi aega jälle süvenenult, kuni mühatas jälle. "Keegi leiab, et printsidele peab duelli korraldama ja sellest, kumb ellu jääb, saagu kuningas!"

Enamik võistlusel osalejatest pakkus pikema seletusega välja lihtsalt emma-kumma printsi. Osal mõlkus mõtteis mõni muu kandidaat, alates kaugete maade printsidest kuni oma poegadeni välja. Mõni pani ette, et printsid hakkaksid kuningaks ülepäeviti. Keegi tahtis, et vana kuningas valitseks veel paarkümmend aastat.

"Mina tahan pensionile saada!" kurtis kuningas. "Mina tahan malet mängida ja raamatuid lugeda ja kalal käia ja hommikuti kaua magada! Ma ei taha küll enam kaksikümmend aastat kuningas olla!"

Viis võistluspäeva olid peaaegu möödas, aga veel ei olnud tulnud ühtegi tõsiselt võetavat ettepanekut. Kuningas oli tasapisi lootust kaotamas. Ta vaatas oma pikksilmaga aknast välja, et näha, kas ehk veel mõni on tulemas, aga kui kedagi ei paistnud, hakkas valvur lossivärvat sulgema.

"Oota!" karjatas kuningas siis. "Sealt mäe tagant tuleb keegi siia-poole!"

Jutt jätkub...

Silmad siia, nutikas lugeja!

Ka Sinul on võimalus sõna saada!

Kirjuta nüüd kõhku Kristiina jutule järg ja saada see enne 5. detsembrit toimetusse!

Parimad järjekirjanikud saavad preemiad ja nende tööd ilmuvad ajakirjas!

Kuningriiki me Sulle lubada küll hetkel ei saa, aga auhinnaraamatud on igatahes ootel!

Mari-Liis Männard Saksa Gümnaasiumist

Tere! Minu arvates oli eelmises Suures vahetunnis kohutavalt mõtlemapanev ning ühtlasi ka kurb lugu. Mis siis, et Hea Laps on lasteajakiri – lapsed peavad ka ju kurbi asju lugema ja nende üle mõtisklema. Nii see on ju nii see ka jääb! Aga igal juhul peaks Suur vahetund olemagi sellistest asjadest – mitte et ainult mingid laulusõnad või muu selline. See ei ole ju eriti põnev ega huvipakkuv – vähemalt minu jaoks.

Kertu Vahemets Maidlast

Tere, Triibu-Liine!

Olen Head Last lugenud juba mitu (vist 3?) aastat ja leidsin endale siit kaks superlahedat kirjasõpsi. Tegelikult oli neid algul rohkem, aga teised vajusid lihtsalt kuidagi ära, aga Liisa juures käisin suvel külas ja Mannuga kirjutame mõnikord ka harilikke kirju, mõlemad on vägggga mõnusad inimesed. Mul oli ka rate.ee-s kasutaja, aga ema keelas selle ära, sest ühes ajalehes oli kirjutatud, et seal käib ainult rõve jutt ja pannakse välja roppe pilte. See leht oli mõnede pliksides avaldanud ka ja üks neist oli vähemalt täitsa šoki saanud, sest koolis hakati teda kiusama.

Minu emaga ei saa eriti vaielda, aga ma arvan, et küll ta ükskord ikka aru saab, et minu sõbrad küll ei ropenda ja midagi hullu seal rates ei juhtu. Tahaks teada, mida teie sellest arvate, et rate tahetakse üldse kinni panna?

M. Tallinnast

Triibu-Liine lajutab käsi:

Kulla M, kahjuks või õnneks pole minul rate'iga mingit pistmist olnud! Kirjasõpru on mul niigi nõnda palju, et vahel lausa piinlik: ei jõua kuidagi kõigile kiiresti vastata. Aga saatsin sõnumid mõnele meie lugejale,

kellel on selle portaaliga tegemist olnud, ning enamjagu neist ka vastas. (Mõned vastused olid nii pikad, et pidime neid lühendamada, loodetavasti ei pane kirjutajad seda pahaks!)

Maarja (10): Mina küll ei tahaks, et rate.ee ära kustutatakse, olen seal palju kirjasõpse saanud.

Kelhy: Mul on juba sada aastat rate'is konto, aga ega ma enam ei viitsi seal eriti mässata. Mõnikord vaatan niisama, mida keegi on öelnud, aga midagi paha pole küll minu kohta kirjutatud. Mõned mudilased on küll lõpp naljakad, poseerivad nagu mingid staarid ja on ennast paksult ära meikinud, neid olen küll kommenteerinud, et komoon, pane parem pudipõll ette või midagi taolist.

Tintsu (13): Meie koolis blokiti rate.ee ära, kuna see pidi olema porno! No öelge, inimesed, kus see porno seal on? Ma arvan, et varsti keelatakse meil ka ujas käimine ära, kuna seal kannavad kõik inimesed bikiniid ja trikoosid, mõnda eripaksu on tõesti ilge vaadata! Palun väga, hakkame siis jopede ja pikkade pükstega ujuma ja suvel rannas käima! Kehka tunnid tuleks siis ka ära keelata.

Mul on ka reidikas pildid üleval, aga muidugi on need normid fotod ja keegi pole neid halvasti komminud, on kirjutatud, et mul on ilusad juuksed ja viimase peal riided. Ühe pildi peal on mul küll mini ja nabapluus, aga selle pildistas mu ema ja pluus on ka muideks tema enda ostetud (Kreekast). Mina vajuksin küll häbi pärast maa alla, kui mul oleks niisugune ema, kes pasundab tervele Eestile, et tema tütar on rõve kuju, sest käib rate'is! Ma arvan, et jookseksin kodust minema!

Mulle on küll saadetud paar ilget kirja, need viisid tuju terveks päevaks allapoole nulli. Muidugi andsin neid kirju lugeda emale ja ta sai väga tagedaks ja käskis vennal need jälgid tüübid kohe ära blokkida. Nüüd pole enam midagi niisugust juhtunud. Ja tegelikult võib linnas näha palju vastikumaid kujusid, näiteks kevadel käis meie kooli juures peaaegu igal hommikul üks liputaja.

Pirru: Mul ei ole rate'is halbu kogemusi: see on lihtsalt lahe ja mulle ei sobiks, kui see lehekülj blokeeritakse.

Leelo kommentaar: Arvan, et iga ema soovib oma lapsele head ja püüab teda kaitsta kõige halva eest. Enamjagu vanematest mäletab oma lapsepõlve ja noorust ning teeb otsuseid oma kogemuste põhjal. Aga sellal, kui praegused isad-emad olid lapsed, oli elu hoopis teistsugune: polnud ei internetti ega mobiiltelefonegi ning vanemad tundsid oma laste sõpru lausa nägupidi. Praegustel vanematel on enamasti koduelu jaoks vähe aega – hea, kui jõutakse kooliasjadegagi kursis olla...

Teadagi tekib emal oma laste pärast ohutunne, kui ta kuuleb või loeb igasugustest õnnetustest ja äpardustest, mis teie eakaaslastega on juhtunud, ning kuna tal on niigi palju muresid, valib ta kõige lihtsama tee: kartust tekitavate sidemete lõpetamise. Sellepärast ei maksa aga veel kodust põgeneda: tuleks leida aega, et emaga asjad selgeks rääkida. Tasub proovida – ainult et kuri pealetung ja äge süüdistamine pole jutuotsa üles võtmiseks küll eriti hea toon.

Ja veel: internetti kasutavate roppsuude ümberkasvatamine oleks küll tänuväär töö, aga jäägu see asjatundjate mängumaaks. Sinul, hea lugeja, soovitaksin ropendajad ja kurisuud lihtsalt blokeerida. Las kurjustavad üksteisega, kuni isu täis saab või neid õiges paigas arvele võetakse! Muide, kuigi pealtnäha katab netisuhtlejaid anonüümsus, saab vajaduse korral kurikavalate roppsuude isikud siiski kindlaks teha!

Tänapäeva Tuhkatriinu

K

as tead lugu tänapäeva Tuhkatriinust, kes tahtis kangesti ballile minna, kuid pelgas ilma kõrvarõngaste ja muude eheteta suursuguse rahva sekka astuda? Haldjas, kes kaunitari kurbust märkas, otsustas Tuhkatriinut aidata.

Nagu haldjal juba kombeks oli saanud, tõi ta oma sahvrist välja mõned kenad kuldsed kõrvitsad ning muutis need kõrvarõngasteks ja kaelakeeks. Tuhkatriinu tõttas üliõnnelikuna ballile.

Järgmisel hommikul ruttas haldjas Tuhkatriinult häid uudiseid teada saama. Kaunitar oli aga hoopiski väsinud ja väga loppis olemisega.

"Mis juhtus?" küsis haldjas. "Kas sa ei torganudki ballil oma iluga kõigile silma?"

"Muidu oli kõik lahe," ohkas Tuhkatriinu. "Ainult et miks sa mind ei hoiatanud, et kell kaksteist muutuvad kõik mu ehted jälle kõrvitsateks?"

Princess
Collection

Barbie®

Aga missugusena kujutaksid Sina, hea lugeja, ette tänapäeva Tuhkatriinut? Ootame nii joonistusi, jutte kui ka luuletusi Tuhkatriinust 5. detsembrini 2005! Parimatele joonistajatele-kirjutajatele tuhkatriinulikud auhinnad Rimonnelt!

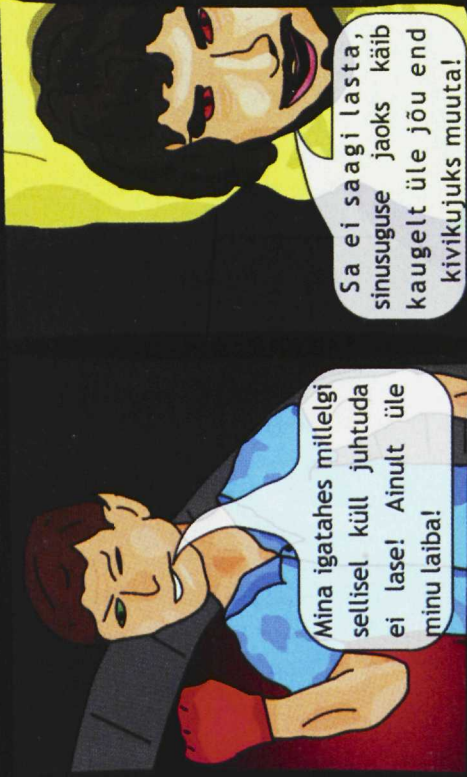
Maaletooja: RIMONNE

VALGE KÄHVI ORDU

<http://vko.ande.pri.ee>

Kiisu abipalvele vastates tõttasid Valge Kähvi Ordu liikmed üheskoos Allilma, et leida lahendus küsimusele: miks on kassitõugu Kiisu vanemad inimesed? Teekonna jooksul sai Ordu täiendust end Maaguks nimetava koera näol.

Põrgusse jõudnud, leidsid kangelased Koopa juhatusel kiiresti üles allmaajõe, mille teisel kaldal ootas Jan PoolBanan, Saatana isiklik värvavaht. Viimane ei osutunud aga eriti lahkeks ning lubas Ordu liikmed ülbuse eest kivikujudeks muuta....

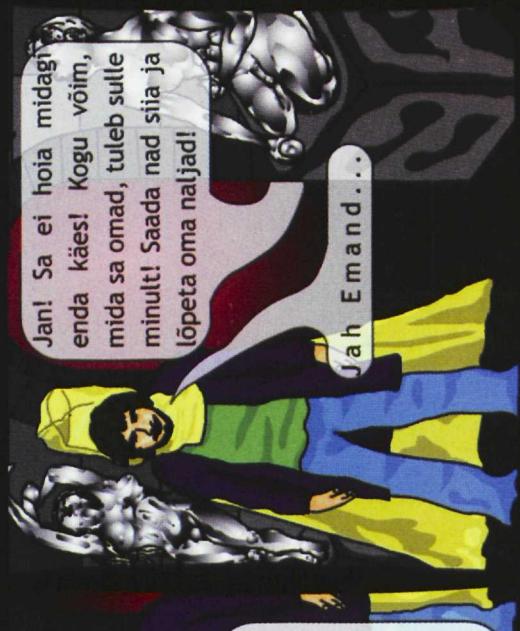

Mina igatahes millelgi sellisel küll juhtuda ei lase! Ainult üle minu laiba!

Sa ei saagi lasta, sinusuguse jaoks käib kaugel üle jõu end kivikujuks muuta!

Loomulikult on kõik suhteline. Oma käitumisega põhjustasid sa minus soovi sind kivikujuks muuta ning seega muudad sa kaudselt end ise kivikujuks. Lõppjärelduse-na hoian aga siiski mina teie elumiidikesi oma käes ning teie, kallid "kangelased", ei saa sinna otseselt midagi parata. Kaudselt küll, ent otseselt mitte. On selge?

Jan! Sa ei hoiat midagi enda käes! Kogu võim, mida sa omad, tuleb sulle minult! Saada nad siia ja lõpeta oma naljad!

Jah Emand...

Mida ta sellega mõtles? E m a n d ???
Saatan on järelikult naissoost?

Järgneb...

Tuhkatriinu läheb kümme korda järjest ballile!

Tallinna Linnahall on ilmselt Tuhkatriinule meeltemööda, sest detsembrikuus saab teda seal näha tervelt kümnel etendusel. Tegemist on R. Rodgersi – O. Hammerstein II samanimelise muusikaliga, kus Tuhkatriinut mängib **Nele-Liis Vaiksoo** ja prints **Bert Pringi** (vt. postrit!) Lavastuses teevad kaasa teisedki tähed: **Eda-Ines Etti**, **Helgi Sallo**, **Peeter Oja**, **Anne Vee-saar** jt. Rodgersit-Hammersteini tuntakse eelkõige "Heliseva muusika" ja "Oklahoma!" autoritena, kuid ka "Tuhkatriinust" tehakse USA-s igal aastal kuuldavasti tervelt 250 lavastusvarianti. Tallinnas lavastas muusikali **Eero Spriit**.

RULLESTI TÜDRUKUD SAAVUTASID HOLLANDIS I KOHA

Oktoobris 2005 toimus Hollandi linnas Winschotenis rahvusvaheline rullisutamise karikavõistlus showprogrammides IRMA Cup 2005. Kokku osales 19 spordiklubi kuuest riigist (Saksamaa, Belgia, Holland, Itaalia, Taani, Eesti). Eestit esindasid rullisutajad **Rullesti**, **Step by Step** ja **Little Step**. Tugevas konkurentsis toodi koju 9 karikat: kuni 14-aastaste (kadedtide) seas saavutasid eesti tütarlapsed üksikkavadega kolmikvõidu, neljases kavas pälviti esimene koht, 12-ses grupikavas toodi koju teine koht ning 16-ses grupikavas saavutati esimene koht. Suureks üllatuseks oli veel seegi, et Rullesti kava „Kajakad“ pälvis IRMA Cup 2005 publikulemmiku tiitli. Üldarvestuses tulid Rullesti kadetid esimesele kohale. Rullisutajad võtavad uusi liikmeid vastu läbi aasta. Täpsem info treeningute kohta Rullesti kodulehel <http://www.rullest.ee>

Tuleviku Tallinnal on palju ilmeid

Tallinna Linnavalikogu korraldatud joonistus- ja kirjandusvõistlusele laekus väga palju toredaid töid. Oktoobrikuus andis Toomas Vitsut üle auhinnad parimatest parimatele. Peapreemiaga, reisiga Soome, Heureka Teaduskeskuse, autasustati **Peeter Aasmaad** (Tallinna Kunstigümnaasium), **Silver Vilbergi** (Pelgulinna Gümnaasium), **Andrei Linskit** (Juhkentali Gümnaasium), **Lee Rajandot** ja **Maali Roometit** (Gustav Adolfi Gümnaasium), **Sandra Allmeret** (Väike-Õismäe Gümnaasium) ja **Kristina Potapovat** (Õismäe Vene Lütseum).

Algklassiõpilastest joonistajatest said auhinnad veel **Johannes Asper**, **Andra Aho** ja **Elisabeth Kärman** (Tallinna Kunstigümnaasium), **Evelika Kostina** ja **Svetlana Bojeva** (Mahtra Gümnaasium), **Kaire Jürgenson** (Pelgulinna Gümnaasium), **Eva Nava** ja **Karima Gadalla** (Gustav Adolfi Gümnaasium), **H. Aav** (Juhkentali Gümnaasium) ja **Vladislav Sobolev** (Tõnismäe Reaalkool).

4. – 9. klasside osas olid parimad **Anna Arsenina** Lasnamäe Gümnaasiumist, **Julia Rattur** Reaalkoolist, **Johannes Pähkel**, **Elisa Männisalu**, **Laura-Joanna Ritsoson**, **Kätlin Aas**, **Egert Mitt**, **Karl-Erik Vahtra** ja **R. Pesor** Pelgulinna Gümnaasiumist, **A. Maiorov** Juhkentali Gümnaasiumist ja **Olga Storõšik** Mahtra Gümnaasiumist.

Vanemate klasside õpilastest said auhinnad **Anna**, **Olesja Marakassova**, **Darja Nossova** ja **Vlad Zaitsev** Juhkentali Gümnaasiumist.

Eripreemiad said **Mustamäe Gümnaasiumi** ühisvaibameisterdajad ning **Valentina Fedotova** ja **Adelina Stepanenko** Mahtra Gümnaasiumist.

Parimate kirjatööde autorid olid põhikoolide vanuseastmes **Anna Kristina Siitan**, **Elo-Maarja Miilen** ja **Artjom Ulitin** Saksa Gümnaasiumist, **Kusti Nõlvak** Kivimäe Põhikoolist, **Inga Zozulja** Mustamäe Reaalgümnaasiumist ja **Katariina Aule** Pirita Majandusgümnaasiumist – tema sai ka Hea Lapse eripreemia.

10. – 12. klasside õpilastest premeeriti **Triin Leetmaad** Väike-Õismäe Gümnaasiumist, **Jana Brõnzaki** Karjamaa Gümnaasiumist, **Ellen Eigitt** Mahtra Gümnaasiumist ja **Laura Raagu** Saksa Gümnaasiumist.

Ühistööauhinnad pälvisid **Tallinna Arte Gümnaasiumi** õpilaste looming ja **Juhkentali Gümnaasiumi** meisterdatud raamat.

Rapla koolitüdruku esimene raamat

Rapla raamatukogus toimus oktoobrikuus **Kaia Kuusmanni** raamatu „**Kevadekese unenägu**“ esitlus. 500-eksemplarilise trükiarvuga avaldatud muinasjuturaamat püstitab kindlasti selle aasta nooruserekordi: jutu kirjutas Kaia kolmanda klassi õpilasena ja ka illustatsioonid tegi ta üheksa-aastasena. Esikraamatu ilmumise puhul õnnitlesid autorit nii vallavalitsus, klassikaaslased kui ka koolidirektor. Kaia rõõmu jagas siiralt ta esimene õpetaja **Marika Limberg**, kes oli selle raamatu avaldamise endale südameasjaks teinud.

Praegu õpib Kaia Rapla Ühisgümnaasiumi 5a klassis ning tegeleb nii spordi, muusika kui ka arvutiasjadega. Kaia arvab, et kui ta saaks miljon krooni, siis ostaks ta lennuki, kolme miljoni eest aga avaks kodutute koerte varjupaiga. Kui penid seda teaksid, siis soovitaksid nad kindlasti Kaiat peatselt mitmekordseks miljonäriks hakata!

Novembris näeb Nukuteatris filme

26. novembrist 3. detsembrini tasub endale varakult aega varuda, sest Nukuteater muutub jälle ühe nädala jooksul kinoks. Siis, kui vanad inimesed lähevad Pimedate Ööde Filmifestivalile, seavad nooremad sammud **Just Film festivalile**, sest ega just liiga tihti sellises koguses lastele ja noortele mõeldud filme ei näidata. Kunagi mõtlesid PÖFFi korraldajad, et miks küll on nõnda, et kuigi maailmas tehakse nii palju häid filme, mis ei ole mõeldud täiskasvanutele, jõuab miskipärast nendest Eesti kinodesse imeväike osa. Ja nii pandigi algus Just Film festivalile, mis sel aastal tähistab juba oma 5. sünnipäeva!

Nädal aega kestvale sünnipäeva-filmipeole olete kõik teretunud! Filmiseansid hakkavad peale pärast seda, kui koolis tunnid läbi ja kui kiiresti teha, jõuab äkki enne kinnominekut ka midagi süüa. Kui ei jõua, pole hullu, sest Nukuteatris on olemas kohvik ja kommipood. Popcorni küll ei müüda, aga kindel on see, et programmis olevad filmid on nii head, et niikuinii läheksi filmi vaatamise ajal söömine meelest ära.

Just Film festivali filmid jagunevad kolme ossa: lastefilmide programm, noortefilmide programm ja eriprogramm. Lastefilmid on mõeldud kõigile nendele, kes tunnevad end laste või lapsemeelsetena ja tahavad ekraani võlu- maailmast osa saada. Näha saab nii lõbusaid seiklusfilme kui ka natuke tõsisemaid filme, mis räägivad sellest, kuidas erinevates maades lapsed on oma elus ette tulevaid probleeme lahendanud. Filmides mängivad peaosilised

lapsnäitlejad ja kui hästi läheb, tuleb neist mõni ka festivalile külla, et kohtuda publikuga ja rääkida oma kogemustest filmitegemisel.

Noortefilmide programm on mõeldud kuni 18-aastastele noortele.

Eriprogramm koosneb igal aastal millestki erilisest. Sel aastal sai kuulsa Taani muinasjutumeistri Hans Christian Anderseni sünnist 200 aastat ja ka Just Film festival on otsustanud tema sünnipäeva tähistada. On ta ju "kõigest" 195 aastat vanem kui Just Film. H. C. Anderseni juubeliaasta puhul näitame muinasjutuvestjale pühendatud eriprogrammi, kus huvilised saavad näha tema noorpõlvesündmuste põhjal lavastatud män-

gufilmi, mis räägib sellest, milline oli Anderseni elu enne seda, kui temast sai maailmakuulus kirjanik. Tasub vaadata kõigil nendel, kes tahaksid kunagi kirjanikuks saada ning kellel on tunne, et täiskasvanud ei saa nende püüdlustest aru, sest ka Anderseni eluteele veeretati piisavalt raskusi ja kes teab, kas temast ilma nende raskusteta oleks nii head kirjanikku saanudki. Lisaks saab eriprogrammis näha ka Anderseni muinasjuttude põhjal valminud filme.

Just Filmil linastuvate filmide kohta saab lähemalt infot festivali kodulehelt: www.justfilm.poff.ee ja ka festivali kataloogist, mis on varsti saadaval kõigis Tallinna koolides ja ka Nukuteatris. Korraldajad püüavad nii palju filme kui võimalik näidata ka Tartus, Viljandis ja Rakveres, sest filmihuvilised lapsed ei ela ju ainult Tallinnas.

Elen Lotman

JÄ NÜÜD SILMAD SIIA!

Kõige suurematel filmifännidel on harukordne võimalus tasuta ära näha kõik filmid ja neid ka hinnata, kui nad kandideerivad Just Film festivali žüriisse. Selleks, et žüriisse pääseda, tuleb kirjutada vaid kiri teemal "Miks ma sobiksin kõige paremini Just Filmi žüriisse" ning läkitada see meie meiliaadressile justfilm@poff.ee, ja Just Filmi maskott Unt valib kõige paremate kirjutajate hulgast välja viis žüriiliiget. Kindlasti ära unusta kirja panna ka oma vanust ning elukohta ja enne kirjutamist mõelda ka sellele, kas sul on ikka võimalik iga päev kinos käia, nii et muud kohustused selle all kannatama ei hakkaks.

Tere, loom!

Lemmikloomapoes on alati huvitav käia – küll on seal loomi, linde ja igasuguseid neile mõeldud vidinaid, puure, mänguasju. Küülikud ja suuremad närilised ning linnud on poes tavaliselt umbes kuu aega, rotid ja hamstrid peavad ajutises kodus viibima keskmiselt nädala. Tore on kuulata papagoide siristamist või jälgida hamstrit rõõmsalt rattas jooksmas, kuid eks ole loomadegi raskemaid aegu. Poodi sattudes tekib meie pisematel sõpradel stress, mis kestab närilistel 2 – 3 päeva, lindudel aga nädala, seejärel harjuvad nad uue koduga ära. Kuid loomad on seal kindlates kätes – poe töötajad teavad, kuidas loomade eest hoolitseda ning oskavad vajadusel ka ostjale nõu anda. Küsimustele aitas vastused leida lemmikloomapoes töötav müüja Riina.

Linnakorterisse sobib elama nii koer, kass, näriline kui ka lind. Endale uut sõpra otsides tasub eelnevalt tema kohta infot koguda – milline peab olema tema eluase, mida ta sööb, kuidas looma eest hoolitseda. Mõni neljajalgne võib ju väga armas paista, kuid kas tulevasel peremehel leidub sõbra jaoks piisavalt aega ja viitsimist iga päev temaga tegelda? Pole mõtet lunida vanematelt looma, kui tead, et pole piisavalt püsivust tema eest hoolitsemiseks. Me vastutame nende eest, keda oleme taltsutanud.

Rahutule inimesele sobib lemmikuks paremini koer, sest temaga on vaja rohkem tegelda – päevas korduvalt väljas

käia, ka kasvatada tuleb kutsat ehk rohkem kui mõnda teist looma. Kui tahad endale hoopis mõnd lindu, aga varasemad kogemused sulalistega puuduvad, sobivad hästi viirpapagoide. Nad on väikesed ja üsna rahulikud tiivulised, kelle eest on kerge hoolitseda: anda õigeaegselt ja piisavalt süüa, juua – vesi peab olema alati puhas – ja puhastada puuri. Teada tuleb ka seda, et kui viirpapagoidel on sulgede vahetamise periood, võib mõnel inimesel udusulgede vastu allergia tekkida.

Loomadele – nagu lastelegi – meeldib mängida. Lelusid võib ise meisterdada ja ka poest osta. Raske on öelda, milline mänguasi loomale meeldib ja milline mitte – seda saab teada vaid proovides. Kui tekib probleem, et lemmik närib ja rikub kodu asju, leludest aga välja ei tee, võib mänguasja peale pihustada vahendit, mis lõhnab palderjani sarnaselt ning meeldib kassile. Siis hakkabki kiisu leluaga tegelema ja jätab muud asjad rahule.

Närilised armastavad närida ja peavadki seda tegema, sest nende hambad kasvavad kogu eluaja jooksul. Pererahva ülesanne on valvata, et küülik ei pistaks suhu

midagi ohtlikku (elektrijuhtmed, vaibad, riided, kilekotid).

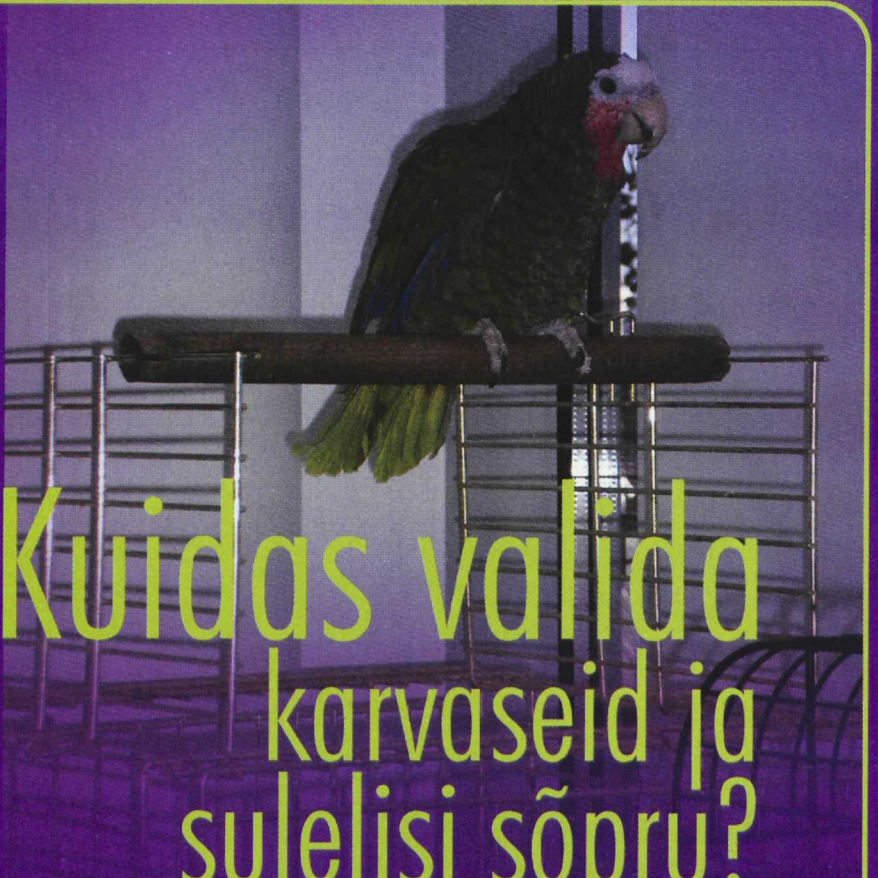
Ära unusta, et mida rohkem sa oma uue sõbraga tegeled, seda julgemaks ja avatumaks ta muutub. **Iga päev tuleb kas või natukenegi looma jaoks aega leida.** Siiski ei olene meist sõbra iseloom – see, kuidas ta pereliikmetega läbi saab, oleneb tema iseloomust ning siin ei saa suurt midagi muuta. Kui sul on juba kodus üks loom ja soovid teisegi võtta, on samuti võimatu ette öelda, kas ja kuidas nad omavahel hakkavad läbi saama.

Tuleks aga teada, et vaatamata sellele, et hamster või merisiga ja küülik nii rahulikud ja omavahel sobivad paistavad, ei tohi neid ühte puuri elama panna, sest küülik on suurem ja võib pisemale närilisele kogemata peale astuda. Samuti vajab jões suuremat puuri.

Küüliku puur peaks olema umbes 5 korda suurem loomast endast. Hamstrile meeldiks aga kõige enam mitmekorruseline ja igasuguste vidinatega sisustatud puur. Kindlasti tunneb ta suurt lõbu ka jooksurattast.

Sabina Zinovjeva

Kuidas valida karvaseid ja sulelisi sõpru?

KUIDAS JONISTADA BURATINOT?

Kristiina Kass

Kõigepealt pane hariliku pliiatsiga paika mõned ovaalid ja pulgad. Nendest saavad mu pea, keha ja käed-jalad. Seejärel tee mulle natuke riideid selga, müts pähe, nina ja silmad. Ma hakkan juba natuke rohkem enda moodi paistma!

Nüüd joonista mu piirjooned veelgi täpsemini välja. Ära ainult pliiatsijooni käeküljega mööda paberit laiali nühi.

No nii, nüüd on aeg jooned musta tuši või vildikaga üle teha. Kõige paremini sobib selleks veekindel vildikas. Oota, kuni pilt on täiesti kuiv, alles siis kustuta kõik hariliku pliiatsi jooned ära.

Palun, ole kena ja värvi mind hästi ilusti ära! Kui kasutad vesivärve, siis peavad piirjooned olema veekindlad, värvipliiatsite puhul pole see oluline. Ja no andke andeks, preili, kes siis Buratinole roosatäpilsed püksid teeb?

Võid mulle viimistluseks veel varjutusi ja tušijooni ka peale teha, siis olen nagu päris kohe. Aga ega ma siin tervet päeva ka ei viitsi poseerida...

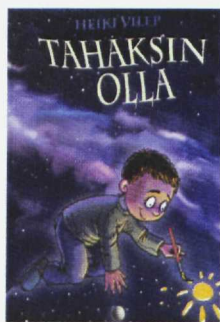
Nüüd ma lippan, tsau!
Järgmise korrani!

Mudilastest, lumememmedest ja tulnukatest

Heiki Vilepil sai hiljuti valmis uus luulekogu "Tahaksin olla", mis on tarlasest lastekirjaniku seitsmes lasteraamat. **Moritza** kujundatud läikivate kaante vahele on mahtunud igasuguseid luuletusi: küll tulnukatest, küll vihmaussidest, küll lumememmedest. Kõige lõbusamad on raamatus aga kindla peale need värsid, mis jutustavad mudilaste tegemistest ja tahtmistest: näiteks lugu väikese Liisu restoranist:

... Lõpuks kõht sai kõigil täis
ja issi kempsu soovis
kempsu ukstel väike öde
küsis neli krooni.

Jaagupi koolirõõmud ja – mured

Jaanus Vaiksoo juturaamat "Jaagupi esimene koolisügis" pajatab esimese klassi õpilasest Jaagupist, ta perest ja klassikaaslastest. See raamat on mõeldud täiendama kirjastuse Koolibri sel sügisel ilmunud aabitsat, värvikate piltide autor on kunstnik **Kadri Ilves**.

Mardi- ja kadrikuul sobib sellest raamatust lugemiseks kahtlemata jutt "Karneval".

...

Kui poisid kohale jõudsid, oli karneval juba alanud. Kaspar piilus ukse vahelt saali. Laval laulis jäneste kvartett. See oli õnneks alles eeskava. Kostüümide demonstratsioon polnud veel alanud, kuid enam ei võinud hetkegi viivitada. Hall hommikumantel sai Jaagupile jälle selga. Kaspar võttis esmaabipakist rulli sidet ja mässis selle vennale ümber pea, nii et ainult silmad ja suu jäid nähtavale. Sideme peale tõmbas ta ujumismütsi, mille küljes laperdasid vapralt kaks kolmnurkset paberkõrva.

Teise rulli sidet mähkis Kaspar Jaagupi käte ümber, et need rohkem hundi käppi meenutaksid. Tagajalgadeks sobisid muidugi isa kummikud.

Kaspar patsutas nooremat venda julgustuseks õlale: "Hunt mis hunt. Nagu oleks otse metsast tulnud."

© Koolibri

Õnneliku lõpuga pruutkleidilugu

Mõnede raamatutega on lood nii, et ei oskagi täpselt öelda, kas nad on mõeldud lastele või täiskasvanutele. Nõnda on ka itaallaste **Beatrice Masini** ja **Anna Laura Cantone** loodud ilusa ja efektse raamatuga "Puhevil pruut".

Kuna aga üks peategelastest, kaunis Filomena, veedab pikki päevi moeajakirju uurides ja võtab nõuks mehelegi minna ainult selleks, et saaks kanda uhket pruutkleiti, siis sobib raamatut kindlasti kinkida igas vanuses moesõpradele. Jant kleidiga venib nii pikale, et lugeja jõuab vahepeal lustida väikest lauamängu mängides! Kuidas lugu õnneliku lõpuni jõuab, sellest saate teada kirjastuse Koolibri kaudu ilmunud raamatust, mille on itaalia keelest tõlkinud **Anne Kalling**.

Kummitab küll – aga lõbusalt!

Edgar Valteri uus pildi- ja juturaamat "Ikka veel kummitab!" pajatab mõnusaid lugusid kunstnik Kuklist, kes elab ja töötab Väravatornis ning peab seepärast oma elamist jagama sihukese tüübiga nagu kummitus Kummi. Õnneks Kummi headele inimestele halba ei soovi, kuigi tema vigurid võivad ehk vahel inimese päris närvi ajada. Ja ega Kukkel saa hinge tõmmata ka siis, kui Kummi lõpuks Bremenisse rändab: siis ilmub välja kummituse noorem õde Susanna. Ja tagatipuks selgub, et ka noorte kummituste vanaemale meeldib suitsu ja sädemeid pildudes Väravatornis tembutamas käia! Ning takkapihta hakkavad kummitused veel kunstigagi tegelema!

...

"Näete, mu kunst muutub juba mõistetavamaks!" möönis Susanna rahulolevalt, hõljudes järgmise pildi järele. "Žüriid tuleb harjutada modernsete kunstiliste lahendustega!"

"Siin on üks graafilisem lahendus," jätkas ta. "Leidsin, et selline lähenemine annab kõige paremini edasi seda, mida ma edasi anda tahtsin. Arvan, et see õnnestus mul!"

"Kindlasti," nõustus Kukkel kõheldes. "Sa vist maalisid pildi "Paelussid laulupeol"?"

"Valehammastega arvuti!" katsus Kummi õnne.

"Ei!" kuulutas Susanna kahjurõõmsalt. "Teie mahajäämus on nutma ajav, kuid teil on veel aega mulle järele jõuda! See siin on lüüriline lahendus pildile, mille nimeks on "Sosistav tuul"."

Ateljeesse sigines vaikus.

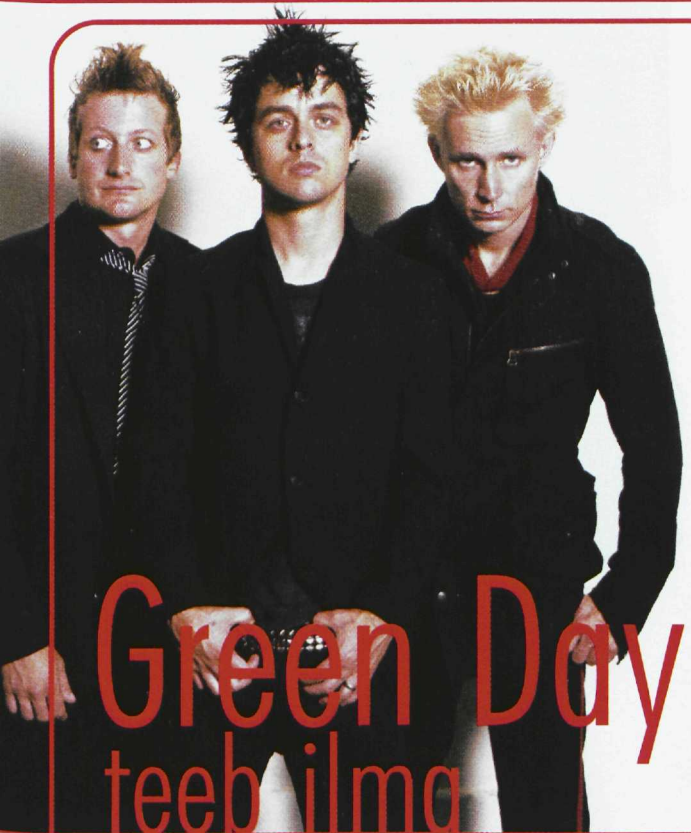
© Elmatar

Buratino ja ta sõpradele laulud plaadil

Kõik need lapsed, kes ei saanud juhtumisi vaadata-kuulata Buratino, Malviina, Pierrot' ja Artoni esinemisi koos Eesti Riikliku Sümfooniaorkestriga, võivad nüüd oma lemmikute laule kuulata plaadilt, mille pealkirjaks "Lemmikbändi kogumik". Hakake aga varakult hääleharjutusi tegema, sest plaadil on tervelt 16 laulu: lisaks **T. Ainzi – Wimbergi** loomingule ka **O. Ehala – J. Viidingu** loodud "Buratino laul"!

muusika edetabelitesse. "Dookie" le", mida müüdi maailmas üle 11 miljoni eksemplari, anti 1994. aasta parima alternatiivisutuse Grammy.

Kuigi ka 1995 ilmunud album "Insomniac" võeti hästi vastu ja oli mõnda aega ameeriklaste edetabelites, ei saavutanud ta siiski nii suurt menu kui "Dookie".

Ka bänd ise tunnistas, et nad on ületöötamisest väsinud ja jättis pooleli koguni oma Euroopa-ringreisi. Muusikud leidsid, et neil on vaja end koguda ja puhata. Muidugi tehti ka puhates sisulist tööd ning 1997 lasti välja 18 looga plaat "Nimrod", mille lindistamisel kasutati tavakohase punkmuusika jaoks võõraid instrumente – puhkpille ja viiuleid. Plaat üllatas nii Green Day fänne kui ka kriitikuid: avastati, et bänd ei ole loorberitele puhkama jäänud, vaid tegeleb muusikaga märksa tõsisemalt kui varem. "Nimrodile" järgnes 1998. aastal avaldatud kontsertalbum "Foot In Mouth", mille sisu oli tegelikult pärit kaks-kolm aastat tagasi Rootsist, Jaapanis ja mujal antud kontsertidelt.

Aastal 2000 ilmus taas uus studioalbum "Warning", aasta hiljem aga nägi ilmavalgust valik-album "International Superhits!", millel Green Day avaldas oma varasema loomingu parimaid palu. 2002 ilmus teine sama liiki kogumik "Shenanigans".

Päris uue plaadini jõudis bänd alles aastal 2004 – see oli "American Idiot", mida nimetati punkarite eeposeks. Tegu on üsnagi kritiseerivate tekstidega albumiga ning nüüdseks võib bändi koduleheküljelt leida koguni pakkumise liituda American Idioti klubiga! (Vt. <http://www.greenday.com/idiotclub/>)

2005. aastal oli Green Day Grammy nominent neljas kategoorias, ning pälvis auhinna just albumite klassis: aasta parimaks albumiks tunnistatigi "American Idiot". Austraalias sai bänd auhinna nii parima ansambli kui ka parima rokkvideo eest – aluseks ikka sellesama albumi nimilugu.

Sel suvel anti album koos DVD-ga fännide rõõmuks uuesti välja ning augustis said nad Miamis tervelt seitse auhinda videote eest.

Nüüd jääme aga ootama uut kontserdilindistust. 15. novembril jõuab poodidesse Green Day uus DVD "Bullet In A Bible", mis on filmitud Inglismaal. Millega täpsemalt on tegemist, sellest saavad MTV vaatajad teada juba varem: 8. novembril on MTV-s bändist pooletunnine saade ja 12. novembril pühendab MTV 2 neile terve tunni.

Seni imetlege bändi kodulehekülge, mille aadress on: <http://www.greenday.com/>

Andmeid kogus Maris Tallinnast

Green Day on üks neist vähestest bändidest, kelle loomingut kuulavad hea meelega nii väga noored kui ka kesk-ealiseid musahuvilised. Ansambli liikmed on kõik juba üle 30 aasta vanad, kuid nende protestivaim ühendab neid paljude noortega.

Kes kuuluvad bändi?

Billie Joe Armstrong (sünd. 17.02.1972) – laul, kitarr

Mike Dirnt (ristinimega Micheal Pritchard, sünd. 4.05. 1972) – bass, taustalaulja

Tre Cool (ristinimega Frank Edwin Wright III, sünd. 9.12.1972) – trummid, löökriistad

Green Day'd peetakse punkbändide seas üheks tugevamaks. Ansambel leiab üha uusi sõpru nendegi seas, kellel on aastaid vähem kui Green Day'l endal.

Ansamblile panid alguse kaks Berkeley linnas õppivat poissi – neljateistkümneaastased Billie Joe Armstrong ja Mike Dirnt. Algul kandis bänd magusat nime Sweet Children, kuigi nende musa kuigi magus polnudki, 1989. aastast, kui sõpradega liitus trummimees Al Sobrante, nimetati ansambel ümber Green Day'ks. Vahepeal võttis trummipulgad oma kätte John Kiftmeyer, kuid pärast esimese albumi ilmumist sai trummariks Tre Cool, kes on siiani bändile truuks jäänud.

Teine album, mis ilmus 1992 ja kandis nime "Kerplunk", sai noorte seas nii populaarseks, et Green Day vastu hakati suureski plaadifirmades huvi tundma. 1994. aasta alguses andis Reprise Records välja nende albumi "Dookie", mille esimene singel "Longview" saavutas edu MTV kaudu. Singlid "Basket Case" ja "When I Come around" jõudsid peagi USA rokk-

Tere! Võiksite ka teavitada ajakirjas, et Vanilla Ninjal kontsert, mis alguses pidi toimuma Eestis 19. novembril, lükati edasi ja arvatavasti on toimumise kuupäevaks 17. detsem-

ber. Ja väga armas oleks ka kui lisaksite ajakirja lingid <http://vninjaclub.kolhoos.ee> <http://lennakas.kolhoos.ee> <http://vntrinu.kolhoos.ee>

Tervitades, Mirjam

VIKINGS™

7015

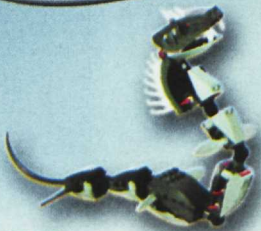
LEGO®
VIKINGID
TULEVAD....!

7019

**OSALE
JA VÕIDA!**
Loosi lähuvad LEGO
Viikingi komplektid!

7018

7016

**Milline on Viikingi peakate?
Tähista ristiga**

KARVAMÜTS   SARVEDEGA RALJOKIVER   KAABU

Vastus saada hiljemalt
5. detsembriks aadressile:
Hea Laps, Harju 1, Tallinn 10146

Nimi: _____
Aadress: _____
_____
_____

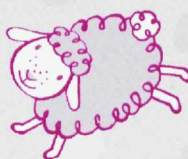
Uus nukk
Baby Annabell
on päris
beebi sarnane!

Saage tuttavaks uue beebinukuga Annabell - kes naerab, nutab ja laliseb oma beebikeeles- täpselt nagu päris beebi. Aga kui sa teda toidad, liigutab ta oma suukest ning avab ja sulgeb silmakesi.

Baby Annabell nukuga tunned sa ennast nagu päris emme!

www.ansol.ee

Zapp
creation®

PE^B₂ 1378 2005,11

Suur valik
kõrgkvaliteedilisi
mudelautosid ...

... ja
sõiduradasid.

maaletooja: Rimonne Baltic OÜ